

**Egyesített Bölcsődei Intézményhálózat Győr
9023 Győr, Kodály Zoltán utca 18.**

SZAKMAI PROGRAM A bölcsődei nevelés-gondozás alapprogramja

Készítette: Bartalné dr. Tóth Györgyi

Érvényesség:

A Szakmai Program 2022. ....napján lép hatályba és visszavonásig érvényes, egyidejűleg az előző Szakmai Program hatálya érvényét veszti.

Az Egyesített Bölcsődei Intézményhálózat Győr működésére vonatkozó Szakmai Programot Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Szociális, Egészségügyi és Lakásügyi Bizottsága a .....számú határozatával jóváhagyta.

.....
Szociális, Egészségügyi és Lakásügyi Bizottság
Elnök

I. Intézményi adatok

Az intézmény megnevezése:

Egyesített Bölcsődei Intézményhálózat Győr

Az intézmény székhelye:

9023 Győr, Kodály Zoltán utca 18.

Telefon: 412-500, 06/20/520-44-11, 06/20/5345741

E-mail: gyermeklanc@gyoribolcsodek.hu,

ebiighely@gyoribolcsodek.hu

ebiszaktanacs@gyoribolcsodek.hu

Honlap: www.gyoribolcsodek.hu

Az intézmény fenntartója:

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata

9021 Győr, Városház tér 1.

Tel: 06/96-500-100

Az intézmény ellátási helyei: 13 tagbölcsőde, 699 férőhely

Kodály Zoltán utcai Tagbölcsőde:	9023 Győr, Kodály Zoltán utca 18. Tel: 96/437-410 E-mail cím: ebikodaly@gyoribolcsodek.hu	63 férőhely 6 csoport
Kiskúti úti Tagbölcsőde:	9027 Győr, Kiskúti út 16. Tel: 96/322-730 E-mail cím: ebikiskut@gyoribolcsodek.hu	48 férőhely 4 csoport
Zöld utcai Tagbölcsőde:	9028 Győr, Zöld utca 38. Tel: 96/416-056 E-mail cím: ebizold@gyoribolcsodek.hu	72 férőhely 6 csoport
Örkény István utcai Tagbölcsőde:	9024 Győr, Örkény István utca 2. Tel: 96/431-885 E-mail cím: ebiorkeny@gyoribolcsodek.hu	66 férőhely 6 csoport
Kisdobos utcai Tagbölcsőde:	9012 Győr, Kisdobos utca 1-7. Tel: 96/449-004 E-mail cím: ebicsanak@gyoribolcsodek.hu	48 férőhely 4 csoport
Kígyó utcai Tagbölcsőde:	9025 Győr, Kígyó utca 13. Tel: 96/313-514 E-mail cím: ebikigyoo@gyoribolcsodek.hu	44 férőhely 4 csoport
Türr István utcai Tagbölcsőde:	9022 Győr, Türr István utca 4. Tel: 96/320-366 E-mail cím: ebiturr@gyoribolcsodek.hu	50 férőhely 6 csoport
Szelényi Imre Rudolf utcai: Tagbölcsőde	9011 Győr, Szelényi Imre Rudolf utca 5. Tel: 96/349-293 E-mail cím: ebiszentivan@gyoribolcsodek.hu	48 férőhely 4 csoport

Báthori úti Tagbölcsőde:	9026 Győr, Báthori út 2. Tel: 96/327-580 E-mail cím: ebibathory@gyoribolcsodek.hu	76 férőhely 6 csoport
Mónus Illés utcai Tagbölcsőde:	9024 Győr, Mónus Illés utca 41. Tel: 96/422-733 E-mail cím: ebimonus@gyoribolcsodek.hu	46 férőhely 4 csoport
Jósika utcai Tagbölcsőde:	9024 Győr, Jósika utca 2. Tel: 96/421-038 E-mail cím: ebijosika@gyoribolcsodek.hu	23 férőhely 2 csoport
Kassák Lajos utcai Tagbölcsőde:	9023 Győr, Kassák Lajos utca 14. Tel: 96/424-899 E-mail cím: ebikassak@gyoribolcsodek.hu	46 férőhely 4 csoport
Cuha utcai Tagbölcsőde:	9024 Győr, Cuha utca 16. Tel: 96/415-268 E-mail cím: ebicuha@gyoribolcsodek.hu	69 férőhely 6 csoport

Nyitva tartás:

Az Egyesített Bölcsődei Intézményhálózat Győr (röviden: EBI Győr) a fenntartó által meghatározott nyitvatartási időn belül biztosítja a bölcsődékben a gyermekek ellátását. Tagbölcsődéink hétfőtől péntekig, 05³⁰ - 17⁰⁰ óráig tartanak nyitva. A bölcsőde nyári nyitvatartási rendjét a fenntartó hagyja jóvá. A fenntartó a bölcsődei zárva tartás idejére a szülő, törvényes képviselő kérésére gondoskodik a gyermek intézményi gondozásának, nevelésének megszervezéséről.

II. Bölcsődéink rövid bemutatása

Az EBI Győr tizenhárom tagbölcsődéje minden városrészben lehetőséget biztosít a családoknak gyermekeik bölcsődében való elhelyezésére. Igyekszünk figyelembe venni a családok igényeit, lehetőségük van nem csak a lakóhelyhez, hanem például a munkahelyhez, közel eső bölcsődét választani a jelentkezéskor, ezzel is igyekszünk segíteni a családok életét, támogatni a családok napi rutinjának szervezését.

Az elmúlt évek során több bölcsődénk részben, vagy teljesen egészében megújult, megszépült, az épületek állagának megóvására különös gondot igyekszünk fordítani. Fő célunk, hogy a hozzánk járó gyermekek barátságos, otthonos, biztonságos környezetben tölthessék napjaikat. A Zöld utcai, a Báthori úti, a Cuha utcai, a Kassák Lajos utcai, a Kiskúti úti, és a Kisdobos utcai Tagbölcsődéink teljes felújításon estek át, korszerű építészeti megoldásokkal már fenntarthatóbb, gazdaságosabb működést biztosítva, de a különböző pályázati lehetőségek kihasználásával a többi bölcsődénket is törekszünk korszerűsíteni.

Győrben a Vagongyár első bölcsődéjének működési engedélyét Ratkó Anna népjóléti miniszter írta alá, 1950 februárjában. A bölcsődét és napközit a gyár saját költségén üzemeltette 1972-ig.

1952 januárjában adták át Győr város első bölcsődének szánt épületét, a Jósika utcában. Kiváló elhelyezkedésével, családias megjelenésével, családi házas környezetével minden évben telt házzal működik, nagyon keresett és kedvelt bölcsőde a városrész lakóinak körében, gyakran generációkon át járnak ide a környékbeli családok legifjabb tagjai.

A Türr István út 4. szám alatt 1955. augusztus 20-án nyílt meg az ugyancsak a Vagongyár által épített, hatvan férőhelyes bölcsőde, melynek játszókertjét különös gonddal alakították ki, ez a bölcsőde jelenleg ötven férőhellyel működik, itt látják el kis létszámú speciális csoportban a sajátos nevelési igényű gyermekeket is.

Az ötvenes, hatvanas években a panelblokkos építési technológia lehetővé tette több bölcsőde viszonylag gyorsabb felépítését, a pavilonrendszerű kialakítása pedig praktikusán illeszkedett a bölcsődei nevelő-gondozó munka feladataihoz, folyamataihoz.

Minden bölcsődénkhez megfelelő méretű, tágas játszókert tartozik, hiszen az előírásokon túl is rendkívül nagy jelentőséget tulajdonítunk a szabad levegőn való tartózkodásnak, játéknak, mint az egészséges fejlődés egyik elengedhetetlen feltételének. Az udvarokon homokozó, telepített és mobil játékeszközök, párapuk, és egyéb játéklehetőségek várják a gyermekeket. A játszókertek gondozása, karbantartása a környezeti nevelés szempontjából is rendkívül fontos. Az EBI Győr több tagbölcsődéje, mint például a Kodály Zoltán utcai, a Kisdobos utcai, a Szelényi Imre Rudolf utcai Tagbölcsődék szakmai tevékenységük során kiemelt figyelmet fordítanak a közvetlen és tágabb lakókörnyezet, természeti környezet tevékeny megismerésére. Programjaikban, játékos tevékenységeikben előtérbe helyezik az állatokkal, növényekkel való ismerkedést, virágültetéssel, kertészkedéssel szoktatják a gyermekeket a környezet óvásához, szebbé tételéhez. Alkotótevékenységeikben, egyéb játékok során felhasználják a bölcsődékertben gyűjtött terméseket, leveleket, az állatok szeretetére szoktatják őket madáretetők és itatók kihelyezésével.

A Zöld utcai, a Cuha utcai, a Báthori úti, és a Mónus Illés utcai Tagbölcsődéink a mozgást, valamint az egészséges életmódra szoktatást helyezik tevékenységei fókuszába. Ennek érdekében a játékbeszerezések során mozgásfejlesztő eszközkészletüket törekednek bővíteni, színesíteni, továbbá ételkóstolókat, ünnepekhez kötöten színes programokat szerveznek a gyermekek, és családjaik részére, ahol kötetlen formában tudnak beszélgetni, tájékoztatást adni, ismereteket nyújtani az arra fogékony szülőknek ebben a témában.

Az Örkény és a Kígyó utcai Tagbölcsődéinkben a szakmai tevékenység kiemelt része az alapképességeket fejlesztő komplex vizuális nevelés, alkotótevékenység, játékos formában. A változatos anyag – és eszközhasználat, a próbálkozások pozitív megerősítése, az alkotások jól látható helyen való elhelyezése, az örömteli tevékenység állandó lehetőségének biztosítása a csoportszobában a kreativitás, alkotókészség fejlesztésének, a megismerésnek, az önbizalom, és a közös tevékenykedés erősítésének kiváló lehetőségei.

A Kiskúti úti, illetve a Kassák Lajos utcai Tagbölcsődéink a zenei nevelést és az anyanyelvi nevelést választotta szakmai tevékenységében kiemelt területnek.

Minden tagbölcsődénk rendelkezik só – és tornaszobával, vagy ezek valamelyikével, ami plusz tevékenységi lehetőséget biztosít a gyermekek mindennapjainak színesítésére, de megteremti az elkülönülés, elvonulás lehetőségét is azon gyermekek számára, akik épp ezt igénylik, akár alkalmyszerűen, akár rendszeresen.

Mindezen tevékenységek lehetőségei – alkotótevékenységek, zenés játékok, szabad mozgás lehetősége – természetesen minden intézményünkben rendelkezésre állnak, de azért, hogy egy bizonyos területet kiemelnek a szakmai tevékenységek köréből, a tagbölcsődék kollektívái saját összetartozásukat is erősíthetik azáltal, hogy saját kompetenciáik, erősségeik mentén tervezik és szervezik mindennapjaikat.

Kisgyermeknevelőink célja, hogy a gyermekeknek nyugodt, kiegyensúlyozott, biztonságos környezetet biztosítsanak arra az időre, amit nálunk töltenek, emellett saját, egyéni szükségleteiknek megfelelő ütemben támogassák, elősegítsék fejlődésüket.

III. A bölcsődei nevelés - gondozás szakmai programja

Az intézmény

- az ENSZ Emberi Jogok Nyilatkozata,
- az ENSZ „Egyezmény a gyermekek jogairól” című dokumentumban rögzítettek,
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény,
- a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól, és működésének feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet (a továbbiakban: NM rendelet),
- a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet,
- a pszichológiai és pedagógiai kutatások eredményei,
- az általános emberi, etikai alapelvek,
- az első évek meghatározó szerepének elismerése,
- a bölcsődei nevelés, gondozás története alatt felhalmozódott értékek,
- a bölcsődei ellátás nemzetközileg elismert gyakorlata

figyelembe vételével határozza meg a bölcsődékben folyó nevelő-gondozó munka szakmai alapelveit, melyek érvényesek a speciális csoportokra, és a szolgáltatásokra is, a sajátosságaiknak megfelelő kiegészítésekkel. Ezeknek az elveknek az elfogadása és a gyakorlatban való érvényesítése a bölcsőde nevelő, gondozó munkájának minimumkövetelménye. Az intézmény szakmai programja „*A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramjával*”, valamint „*A bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai*” *Módszertani levéllel* összhangban készült, melyek keretet, részletes iránymutatást adnak az egységes szakmai munkához.

IV. Az igénybe vevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelme

A gyermeki jogok védelme

A gyermeknek joga van:

- hogy segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéshez,
- személyiségének kibontakoztatásához,
- a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához,
- a társadalomba való beilleszkedéséhez,
- hogy sajátos nevelési igény, tartós betegség esetén a fejlődését és személyisége kibontakozását segítő különleges ellátásban részesüljön,
- hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön,
- emberi méltóságának tiszteletben tartásához,
- hogy a bántalmazással, fizikai, vagy lelki erőszakkal, az elhanyagolással szemben védelemben részesüljön,
- a hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes gondozáshoz, neveléshez.

A személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelme

- az intézmény dolgozóit megilleti az a jog, hogy személyüket megbecsüljék, emberi méltóságukat és személyiségi jogukat tiszteletben tartsák, tevékenységüket értékeljék és elismerjék,
- munkájukkal kapcsolatban megilleti az a jog, hogy hozzájussanak a szükséges információkhoz,
- munkájuk során védelemre jogosultak a velük szembeni jogsértő, vagy etikátlan bánásmóddal szemben,
- a gyermekek érdekeit kell elsődlegesnek tartaniuk, de ez nem sértheti egyéni, magánéleti, állampolgári érdekeiket, jogait,
- a kisgyermekgondozók a gyermek nevelése, gondozása, családgondozása során hivatalból járnak el és e tevékenységükkel kapcsolatban a büntetőjogi védelem szempontjából közfeladatot ellátó személynek minősülnek,
- Saját érdekeik képviselőjét illetően jogosultak a Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezetének és a Magyar Bölcsődék Egyesületének tagságára.

A szülő jogainak védelme

A szülő joga, hogy:

- megismerhesse az intézményt, a gyermekcsoportok életét,
- megismerje a nevelési-gondozási elveket,
- tanácsot, tájékoztatást kérjen és kapjon a gyermeke nevelőjétől, a bölcsőde vezetőjétől,
- véleményt mondjon, illetve javaslatot tegyen a bölcsőde működésével kapcsolatban, melynek illeszkednie kell a jogszabályi feltételekhez és a szakmai módszertanhoz,
- megismerje a saját gyermeke ellátásával kapcsolatos dokumentumokat.

A szülő kötelessége

A szülő kötelessége, hogy:

- a gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és intézményekkel együtt működjön,
- a fizetendő személyi térítési díjat időben rendezze,
- az intézmény házirendjét betartsa.

A gyermeki jogok védelme érdekében az intézmény – azzal, hogy a bölcsődékben kifüggesztésre került a gyermekjogi képviselő elérhetősége – biztosítja, hogy a gyermek hozzátartozói a gyermekjogi képviselő személyét, és a vele való kapcsolat felvételének módját megismerhessék.

Az intézményben érdekképviselői fórum működik. A gyermek szülője, vagy más törvényes képviselője panasszal élhet az intézmény vezetőjénél, vagy az érdekképviselői fórumnál, az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében, valamint a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozóinak kötelességszegése esetén.

V. A bölcsődei ellátás jellemzői

Az ellátandó terület jellemzői

Győr Magyarország ötödik legnagyobb városa, az ország egyik legfejlettebb térségében kiemelkedő szerepet tölt be, gazdasági, egyházi, egészségügyi, szociális, kulturális, oktatási és közigazgatási területen, amely meghatározza intézményrendszerének kialakítását is.

Győr és környezete szoros, agglomerációs jellegű együttműködésben él. Lakónépessége dinamikusan változik. Az agglomerációba történő kiköltözést kompenzálja az ország más részeiből történő betelepülés, amely a város munkaerőpiaci vonzerejének is köszönhető. Intézményrendszerén belül fontos szerepet jut az Egyesített Bölcsődei Intézményhálózatnak. A bölcsődékben a másfél és kétéves korú gyermekek létszáma dominál, kis számban egy éven aluliak is igénybe veszik az ellátást. A három évet betöltő gyermekek döntő többsége év közben is átmegy óvodába. Az intézmény felvállalja sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermekek napközbeni ellátását is, akiknek száma folyamatos növekedést mutat. A gyermekcsoportok kialakításánál mind az életkor, mind a sajátos nevelési igény figyelembe vételre kerül. Átlagosan húsz fő kisgyermek nevelése, gondozása történik speciális csoportban, illetve integráltan több bölcsődében. A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű ellátottak száma az intézményben alacsony.

A bölcsődei férőhelyekre a szülői igények magasak, de a rendelkezésre álló férőhelyek száma biztosítja a jelentkező igények kielégítését. A nevelési év kezdetén a gyermekek elhelyezése problémamentes, a szülői igények maximálisan figyelembe vehetők, azonban a nevelési év második felében a gyermekek bölcsődei elhelyezése nagyobb szervezést igényel. A bölcsődei ellátás mindenki számára elérhető. A bölcsődék elhelyezkedése az összes városrészt lefedi, egyenlő hozzáférést biztosítva. Évente március hónapban kiemelt lehetőséget biztosítunk a szülők részére férőhely iránti igény benyújtására. A beiratkozás, a gyermekek felvétele az év folyamán folyamatos.

A bölcsőde definíciója, funkciói

A bölcsőde a gyermekjóléti alapellátás keretében családvédelmi, szociális, egészségügyi, nevelési, egészségnevelési, azaz gyermekjóléti funkciót, valamint preventív gyermekvédelmi szerepet tölt be. Családban nevelkedő, három éven aluli gyermekek nappali felügyeletét, nevelését, gondozását, szükségleteinek kielégítését, foglalkoztatását, étkeztetését, harmonikus testi és értelmi fejlődésének segítését végzi az életkori, és egyéni sajátosságok figyelembevételével. A bölcsőde biztosítja a hat éven aluli, sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermekek nevelését-gondozását is.

Az ellátás igénybevételének módja

A gyermekek napközbeni ellátásaként az életkornak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást, és étkeztetést kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, törvényes képviselői munkavégzésük – ideértve a gyermekgondozási díj, a gyermekgondozást segítő ellátás és a gyermeknevelési támogatás folyósítása melletti munkavégzést is –, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, nappali rendszerű iskolai oktatásban, a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban, felsőoktatási intézményben nappali képzésben való részvételük, betegségük, vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. Gyermekek napközbeni ellátásának igénybevételére jogosult az átmeneti gondozásban és az otthont nyújtó ellátásban részesülő gyermek is.

Egyéb ok miatt a gyermekek napközbeni ellátását különösen olyan gyermek számára kell biztosítani:

- akinek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége,
- akit egyedül álló, vagy időskorú személy nevel,
- akinek szülője, gondozója szociális helyzete miatt az ellátásáról nem tud gondoskodni.

A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni:

- ha a gyermek szülője, más törvényes képviselője a felvételi kérelem benyújtását követő 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll,
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket,
- a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermeket,
- az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket,
- a védelembe vett gyermeket.

A gyermek bölcsődébe történő felvételét a szülő hozzájárulásával a körzeti védőnő, a házi gyermekorvos, vagy háziorvos, a család- és gyermekjóléti szolgálat, és a gyámhatóság is kezdeményezheti.

Bölcsődébe a gyermek húsz hetes korától harmadik életévének, sajátos nevelési igényű gyermek az ötödik életévének betöltéséig, illetve annak az évnek a december 31-ig vehető fel, amelyben a gyermek a harmadik, az SNI-s gyermek az ötödik életévét betölti.

Ha a gyermek a harmadik életévét január 1-je és augusztus 31-e között tölti be, az adott év augusztus 31-ig, ha szeptember 1-je és december 31-e között tölti be, a következő év augusztus 31-ig részesülhet bölcsődei ellátásban, ha a szülő, törvényes képviselő nyilatkozik arról, hogy a gyermek napközbeni ellátását eddig az időpontig bölcsődei ellátás keretében kívánja megoldani.

Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődében gondozható negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-ig.

Bölcsődei ellátás keretében a sajátos nevelési igényű gyermek, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek nevelése és gondozása is végezhető. Sajátos nevelési igényű gyermek, valamint korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek bölcsődei ellátásban részesülhet hatodik életévének betöltését követő augusztus 31-ig. Sajátos nevelési igényű gyermek, valamint korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek bölcsődei nevelésének, gondozásának megkezdését követő legalább három hónap elteltével az orvos, a gyógypedagógus, a kisgyermeknevelő, az intézmény vezetője a szülővel együtt értékeli a gyermek beilleszkedését, és dönt a gyermek további neveléséről, gondozásáról.

Az intézmény sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek napközbeni ellátása biztosítása érdekében együttműködik a gyermek korai fejlesztését és gondozását ellátó, területileg illetékes pedagógiai szakszolgálati intézménnyel.

A bölcsődei ellátás igénybevétele kérelemre történik, melyet a gyermek törvényes képviselője nyújthat be a tagbölcsődék vezetőjéhez. Az igénybevétel megkezdésekor az intézmény vezetője a törvényes képviselővel a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 32. §-a szerinti megállapodást köt.

Az ellátás megszűnése

A bölcsődei ellátás megszűnik:

- a bölcsődei nevelési év végén (augusztus 31.), ha a gyermek harmadik életévét betöltötte és érett az óvodai nevelésre,
- a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-én, ha a gyermek a 3. életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését orvos nem javasolja,

- a gyermek a hatodik életévének betöltését követő augusztus 31-én, ha sajátos nevelési igényét a Szakértői Bizottság megállapította.

A bölcsődei ellátás megszüntetése:

Meg kell szüntetni annak a gyermeknek az ellátását, aki orvosi szakvélemény alapján egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható, illetőleg veszélyezteti a többi gyermek biztonságos ellátását, fejlődését. Szakvélemény kialakítását más szakember (gyógypedagógus, pszichológus, kisgyermeknevelő) is segíti.

VI. A bölcsődei nevelés célja

A bölcsőde hitvallása

Azt valljuk, hogy nyugodt, derűs, szeretetteljes légkörben felnövő gyermekekből válnak boldog, kiegyensúlyozott, a világra nyitott, érdeklődő, önállóan gondolkodni tudó emberek. A kisgyermek életében az első három évnek meghatározó szerepe van a gyermek későbbi személyiségfejlődésében. A kisgyermek ebben az életszakaszában a legsérülékenyebb testileg, lelkileg egyaránt, erősen függ a felnőttektől, ezért a kisgyermeknevelő személyisége meghatározó. Fontosnak tartjuk a biztonságot nyújtó környezetet, melyben a legteljesebb odafigyeléssel óvjuk, és vigyázzuk a ránk bízott gyermekeket.

A bölcsődei nevelés középpontjában a kisgyermek és közvetett módon a kisgyermeket nevelő családok állnak. Az Alaprogram a családra, mint komplex rendszerre tekint, melynek értelmében nem csak a kisgyermek nevelését-gondozását, hanem az egész család támogatását célozza meg.

A bölcsődei nevelés célja, hogy a kisgyermek elsajátítsa azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz. A bölcsődei nevelés mindezt olyan szemlélettel és módszerrel teszi, amely tiszteletben tartja a családi nevelés elsődlegességét.

A bölcsődei nevelés további célja, hogy a koragyermekkori intervenció szemléletének széles körű értelmezésével összhangban minden kisgyermekre és családjára kiterjedő prevenciós tevékenységet folytasson. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény szolgáltató, családbarát intézményként, szolgáltatóként hozzájárul a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez.

VII. A bölcsődei nevelés alapelvei

A család rendszerszemléletű megközelítése

A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. A rendszerszemlélet lényege, olyan komplex látásmód alkalmazása, amely nem csak a kisgyermeket, hanem a családot is kiindulópontnak tekint. Az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása által a szakember hozzájárulhat a család életminőségének javításához.

A koragyermekkorai intervenció szemlélet befogadása

A koragyermekkorai intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató funkcióját tekintve alkalmas szintér a koragyermekkorai intervenció szemléletének alkalmazására. Ennek értelmében a kisgyermeknevelő feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése és jelzése.

A családi nevelés elsődleges tisztelete

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében. Mindezek értelmében fontos a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató életébe.

A kisgyermeki személyiség tisztelete

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, bánásmód illeti meg.

A bölcsődei nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával. Figyelmet kell fordítani az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbözőségekre iránti tolerancia kialakítására.

A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember képes. Ebből adódóan a kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.

A kisgyermeknevelők - a közöttük levő személyiségbeli különbségek tiszteletben tartásával - a gyermek elfogadásában, öntevékenységének biztosításában egyet értenek, az alapvető erkölcsi normákat egyeztetik, nézeteiket, a kialakítandó szokásokat, nevelői gyakorlatokat egymáshoz közelítik, egységes nevelést biztosítanak.

A biztonság és stabilitás megteremtése

A kisgyermek egyéni igényeitől függő bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő beszoktatásra, adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint a kisgyermek elvesztett biztonságának újrateremtésére.

A kisgyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága („saját kisgyermeknevelő” - rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához.

A napirend folyamatosságából az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét.

A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

Fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.

Az egyéni bánásmód érvényesítése

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empatikus, hiteles nevelői magatartása. A bölcsődei nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontánérésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni. Minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja maga a gyermek. Ezért fontos, hogy a bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz járó kisgyermek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban.

Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei.

A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A gondozás minden helyzetében nevelés folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A fiziológiás szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit. A professzionális gondozás, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.

A gyermekkori kompetenciaképzés támogatása

A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömeit, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segíteni kell önálló kezdeményezéseit, megteremtve ezáltal az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait.

Az intézmény a nevelés, gondozás elveinek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes bölcsődei légkör megteremtéséről,
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni, és életkor-specifikus alakításáról,

- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű, az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról,
- a játéktevékenységen keresztül az életkornak megfelelő műveltség tartalmak közvetítéséről,
- a kisgyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi környezetről,
- a nemzeti hovatartozás megismertetéséről, ápolásáról, a néphagyományőrzésről.

VIII. A bölcsődei nevelés feladatai

A családok támogatása, szülői kompetencia fejlesztése

Az intézmény, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében. A család erősségeinek megismerése, támogatása a pozitívumok kiemelésével valósul meg.

A családi és bölcsődei nevelés összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti egyenrangú, konstruktív, kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolat elengedhetetlen feltétel a kisgyermek harmonikus fejlődéséhez. A szülő ismeri legjobban gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő, mint szakember, szaktudására, tapasztalataira építve, a szülők igényeihez igazodva közvetíti a kora gyermekkori fejlődéssel, neveléssel kapcsolatos ismereteket, módszereket.

Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

A szakemberek feladata a kisgyermek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása, támogatása, a harmonikus testi és lelki fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése.

A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése a gondozási helyzetekben valósul meg. A rugalmas, a kisgyermek életkorához, egyéni fejlettségi szintjéhez és az évszakhoz igazodó napirend biztosítja az életkornak megfelelő változatos és egészséges táplálkozást, a játék, a mozgás, a szabad levegőn való aktív tevékenység és pihenés feltételeit. Az egészséges életmód, az egészségnevelés érdekében törekedni kell az alapvető kultúrhygiénés szokások kialakítására.

A prevenciós feladatok megvalósításába szükség esetén speciális szakemberek is bevonhatók: gyermekorvos, dietetikus, gyógypedagógus, pszichológus, mentálhygiénés szakember, gyermekfogyaszorvos stb.

Elsősorban preventív szerepet tölthet be, de a sajátos nevelési igényű, a magatartás- vagy fejlődési problémákkal küszködő kisgyermekes esetében korrekív lehetőségeket hordoz, az intézmény lehetőségeihez mérten kialakított, a nagymozgások gyakorlásához, különféle mozgásfejlesztéshez szükséges eszközökkel felszerelt szoba vagy erre a célra alkalmas helyiség.

Az érzelmi fejlődés és társas kompetenciák fejlesztése

A biztonságot nyújtó nevelői magatartás magában foglalja a szakember érzelmi elérhetőségét és hitelességét, az érzelmek kifejezésére való ösztönzést, a pozitív és biztató üzenetek rendszeres közvetítését, a világos elvárások és határok megfogalmazását. A kisgyermek bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő kerülése több lehetőséget teremt a társas kapcsolatok megtapasztalására. Az együttlét helyzetei az én érvényesítés, a tolerancia, az empátia gyakorlásának színterei, amelyek hozzájárulnak az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztéséhez.

Törekedni kell az együttélés szabályainak elfogadtatására, mások iránti nyitottság megőrzésére. A kisgyermeknevelő feladata a kisgyermek beszédképességének fejlesztése érdekében az ingerekben gazdag, tiszta nyelvi környezet biztosítása, a kommunikációs kedv felkeltése és fenntartása a bölcsődei nevelés-gondozás minden helyzetében, mondókák, énekek, versek, mesék közvetítésével.

Különös figyelmet kell fordítani a sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű gyermekek társas és érzelmi kompetenciáinak fejlesztésére szükség esetén más segítő szakemberek bevonásával is.

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A kisgyermek érdeklődésének erősítése a játékos felfedezés és a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése a kisgyermeknevelő aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával történik. A bölcsődei nevelés-gondozás helyzeteiben a szakember ismereteket nyújt, segíti a tájékozódást, a tapasztalatok és élmények feldolgozását.

A kisgyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során szerepet kap az élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása, az önálló próbálkozás és a kreativitás támogatása.

Az önálló választás és a döntési képesség kialakulását segíti a bátorító, ösztönző nevelői magatartás.

IX. A bölcsődei nevelés - gondozás személyi és tárgyi feltételei

Személyi feltételek

A működési feltételek legfontosabb eleme, mely mind mennyiségi, mind minőségi szempontból alapvetően meghatározza a szakmai program végrehajtásának minőségét. A bölcsődében a nevelő-gondozó munkát a kisgyermeknevelő végzi, jelenléte a nevelés, gondozás egész időtartalmában fontos feltétele a bölcsődei ellátásnak. A kisgyermeknevelő modellt, mintát jelent a gyermekek számára. Mind a kisgyermeknevelők személyisége, mind végzettségük, és létszámuk az intézményben meghatározó. Kisgyermeknevelőink csecsemő- és gyermekgondozó, csecsemő- és kisgyermek gondozó, nevelő, csecsemő- és kisgyermek nevelő-gondozó, bölcsődei szakgondozó, csecsemő- és kisgyermeknevelő asszisztens (FOKSZ), valamint csecsemő- és kisgyermeknevelő (BA) szakképesítéssel rendelkeznek.

A bölcsődei dajkák munkájukkal hozzájárulnak a szakmai munka eredményességéhez. Minden dajkánk részt vett a Magyar Bölcsődék Egyesülete által szervezett, minősített dajka tanfolyamon, ezáltal rendelkezik a munkakör betöltéséhez szükséges bölcsődei dajka képesítéssel.

Bölcsődéinkben a kisgyermeknevelők és bölcsődei dajkák létszáma megfelel a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet előírásainak.

Engedélyezett dolgozói létszám	252 fő
Intézményvezető/igazgató	1 fő
Intézményvezető-helyettes/igazgató-helyettes	2 fő
Szaktanácsadó	1 fő
Élelmezésvezető dietetikus	1 fő
Tagbölcsődevezető	13 fő
Kisgyermeknevelő	136 fő
Adminisztrátor	10 fő
Szakácsnő	13 fő
Konyhalány	24 fő
Bölcsődei dajka	44 fő
Gyógypedagógus	1 fő
Varrónő	1 fő
Karbantartó	5 fő

Tárgyi feltételek

A kisgyermeket körülvevő tárgyi környezetet – a bölcsődei szolgáltatást nyújtó intézmény épületét, játszóudvarát és egyéb helyiségeit, egyéb berendezéseit, bútorait, játékkészletét – a jogszabályi és szakmai előírások, a csoportokba járó kisgyermekek létszáma, életkora, igényei alapján úgy alakítottuk és alakítjuk ki, hogy az biztonságos legyen, és a bölcsődei nevelés megvalósítását szolgálja az alábbiak szerint:

- szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, otthon közeli légkört teremt,
- megfelel a testméreteknek,
- biztosítja egészségük megőrzését, higiéniáját,
- biztosítja a szabad levegőn altatás és tartózkodás feltételeit,
- nyáron pancsolási lehetőséget biztosít,
- lehetővé teszi mozgás- és játékigényük kielégítését,
- elkülönülési lehetőséget biztosít,
- a gyermekeket színekkel, formákkal, környezetbarát- és természetes anyagokkal veszi körül,
- a homokozás, vizezés feltételei jó idő esetén, az udvaron biztosítottak,

- sószoza, tornaszoba több bölcsődében rendelkezésre áll,
- a csoportszobák díszítése diszkrét és esztétikus, korosztálynak és az évszakoknak megfelelő, kulturális értéket hordoz, támogatja és elősegíti az esztétikai nevelést, a rendezett, esztétikus környezet iránti belső igény kialakulását,
- a bölcsőde tárgyi környezete egyidejűleg – a mindenkori előírásokkal összhangban megfelelő munkakörnyezetet biztosít a kisgyermeknevelőknek.

Az eszközöket és felszereléseket a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 11. számú melléklete alapján biztosítjuk.

Legtöbb tagbölcsődénk pavilonrendszerben működik, egységenként két csoportszobával, a hozzájuk tartozó fürdőszobával, átadó/öltöző helyiségekkel, tárolóhelyiségekkel. A pavilonrendszerű kialakítás jól funkcionál, segíti a folyamatos napirendben kialakított tevékenységek gördülékeny végrehajtását. Ahol az épületek sajátosságai ettől eltérőek, a kisgyermeknevelők a tevékenységek szervezése, a napirend kialakítása során erre fokozott figyelmet fordítanak, az épületek egyediségéhez igazodva tervezik meg a folyamatokhoz tartozó időkereteket. A gondozási egységek mindegyike a gyermekek életkorához, szükségleteihez, magasságához igazodó, biztonságos bútorokkal, állítható magasságú asztalokkal, gyermekszékekkel, könnyű, tartós anyagból készült fektető ágyakkal, kézmosókkal, mosdókkal, lépcsős pelenkázó asztalokkal van felszerelve, ezáltal is támogatva a kisgyermekek önállósodási törekvéseit. A világos színű bútorok, színes, de nem harsány falfestések, szőnyegek barátságossá teszik a csoportszobákat, a dekoráció nem csak esztétikai funkciót tölt be, fontos részét képezi a szokáskialakításnak, közvetlen környezetünk rendezettsége és megóvása iránti igényesség és készletés erősítésének. Egyben lehetőséget teremt az adott csoportban, egységben dolgozó kisgyermeknevelők elképzeléseinek, egyéniségének, kreativitásának megmutatására. Figyelmet fordítunk a bútorok esztétikus és biztonságos mivoltára, folyamatosan újítjuk, szükség esetén javítjuk, cseréljük őket. A játékkészlet kialakításánál törekszünk arra, hogy minden életkornak megfelelő, és minden típusú játékeszközökből elegendő álljon rendelkezésre, annak lehetőségével, hogy az életkor előre haladtával, vagy az érdeklődés, igény változásával a játékkészlet cserélhető legyen. Nagymozgást fejlesztő, mobil játékeszközök, úgymint kis csúszda, mászóalagutak, lábbal hajtható kisebb járművek, mozgásfejlesztő készletek biztosításával a gyermekeknek lehetősége van rossz idő esetén is a mozgásos játékre, nagymozgások gyakorlására a csoportszobákban, tornaszobákban. A manipulációs, építő és egyéb, asztali készségfejlesztő játékok, szerepjátékok eszközeinek kiválasztásakor, könyvkészlet összeállításánál fokozott figyelmet fordítunk a játékok esztétikus megjelenésére, használhatóságára, tartósságára, folyamatosan újítjuk, bővítjük játék – és könyvkészletünket. A kisgyermeknevelők által készített játékok, a csoportszobák játéktevékenységekhez igazított berendezése, puha – és pihenősarkok kialakítása otthonossá, érdekessé, egyben biztonságot nyújtóvá teszi a bölcsődei környezetet a kisgyermek számára.

X. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei

”Saját kisgyermeknevelő ” – rendszer, személyi állandóság

A kisgyermeknevelő a bölcsődei nevelés szakembere, aki személyiségével, nevelői attitűdjével mintát jelent a családok és a gyermekek számára egyaránt. A „saját kisgyermeknevelő” rendszer a biztonság és a stabilitás megteremtésének szabályán alapul. A csoport, vagy a csoport gyermekeinek egy része tartozik közvetlenül egy kisgyermeknevelőhöz, csoportjainkban ez maximum hat, illetve hét gyermeket jelenet egy

nevelő esetében. A „saját kisgyermeknevelő” szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe, és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a kisgyermek nevelője (felmenőrendszer). Ő kíséri figyelemmel a kisgyermek fejlődését, tartja számon az egyes fejlődési állomásokat, vezeti az ehhez kapcsolódó szakmai dokumentációt és felelősséggel tartozik a rábízott gyermekekért.

A kisgyermeknevelő az úgynevezett ölelkezési időben (az az időszak, amikor gondozási egységenként mind a négy, vagy öt kisgyermeknevelő jelen van), idejét elsősorban a „saját” gyermekei nevelésére, gondozására fordítja, ezért ezt az időt minél hosszabban biztosítjuk. A „saját” kisgyermeknevelő rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, jobban számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait, elsősorban a „saját” kisgyermeknevelő segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

Gyermekcsoportok szervezése

A bölcsődék szervezeti alapegységei a gyermekcsoportok. Két csoport alkot egy gondozási egységet. A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál a gyermekcsoport létszáma jogszabály által meghatározott. Egy bölcsődei csoportban legfeljebb 12 gyermek, ha valamennyi gyermek betöltötte a második életévét, legfeljebb 14 gyermek nevelése történik. A minőségi bölcsődei nevelést az életkornak és a sajátos igényeknek megfelelő felnőtt és kisgyermek arány garantálja. Sajátos nevelési igényű gyermekeket is ellátó bölcsődei csoportban legfeljebb 10, kizárólag SNI-s gyermeket ellátó bölcsődei csoportban legfeljebb 6 gyermek nevelése, gondozása valósul meg. Igyekszünk biztosítani, hogy a bölcsődei nevelés alapelveinek megfelelően a kisgyermek a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabba a gyermekcsoportba járjon. Életkor szerint homogén és vegyes csoportok egyaránt előfordulnak. A szakmai elveknek megfelelőbb az életkor szerinti homogén csoport, mert a gyermekek közötti nagy egyéni különbségek kezelése homogén csoportban sem könnyű feladat, és a vegyes korcsoport előnyei a bölcsődés korban kevésbé érvényesülnek, mint a későbbi életszakaszokban. Épp ezért törekszünk közel azonos korú (3-6 hónapos eltéréssel) és megközelítőleg azonos fejlettségi szinten álló gyermekcsoport kialakítására, de esetenként vegyes csoportok is működnek (1-2 év korkülönbség a legfiatalabb és a legidősebb gyermek között).

Bölcsődei napirend

A jól szervezett, folyamatos, ugyanakkor rugalmas napirend alkalmazásával a kisgyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt, kiszámítható, folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását biztosítjuk, megteremtve a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitás, és az önállósodás lehetőségét. A napirenden belül az egyes kisgyermek igényeit úgy kell kielégíteni, hogy közben a csoport életében is áttekinthető rendszer legyen, a gyermekek tájékozódhassanak a várható eseményekről, kiiktatódjon a felesleges várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalalmát is biztosítja, mivel a folyamatos gondozáson belül az egymást követő események (tisztálkodás, étkezés, alvás) a kisgyermek jó közérzetét teremti meg.

Gyermekek napirendje általánosságban

5 ³⁰ -8 ⁰⁰	Gyermekek átvétele, korán érkező gyermekek altatása
8 ⁰⁰ - 8 ³⁰	Folyamatos kézmosás étkezési sorrendben, reggeli
8 ³⁰ -10 ⁰⁰	Játék a csoportszobában
10 ⁰⁰ -11 ⁰⁰	Tízórai, majd játék a szabadban, rossz idő esetén a csoportszobában
11 ⁰⁰ -11 ³⁰	Folyamatos tisztázás, WC használat, kézmosás, étkezési sorrendben
11 ³⁰ -12 ⁰⁰	Ebéd

- 12⁰⁰-14³⁰ Alvás csoportszobában, vagy szabadban, ébredés sorrendjében tisztázás, WC használat
- 14³⁰-15⁰⁰ Uzsonna
- 15⁰⁰-17⁰⁰ Játék a csoportszobában, vagy a szabadban, közben a gyermekek hazaadása

A napirend kialakításánál mindig figyelembe vesszük a gyermekcsoport életkori összetételét, a gyermekek szükségleteit, fejlettségi szintjét. A napirendet negyed évre alakítjuk ki, hiszen befolyásolják az évszakok, így az időjárás változásai, a csoportlétszám, és életkori összetétel esetleges változásai is. A jó napirend kialakításának további feltételei:

- a személyi állandóság („saját kisgyermeknevelő” rendszer),
- a tárgyi feltételek,
- a jó munkaszervezés,
- a kisegítő személyzet való összehangolt munka,
- a kisgyermekek otthoni életének, életritmusának lehetőség szerinti figyelembe vétele.

A kisgyermeknevelők, és a bölcsődei dajkák munkarendje a gyermekek napirendjéhez igazodik.

XI. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei

Alapvető szempont, hogy a bölcsődei élet a kisgyermek számára élményt nyújtó, részvételre motiváló, tanulási tapasztalatokat biztosító legyen. Valamennyi tevékenység, élethelyzet alakításának módszertani alapja az egyéni bánásmód érvényesítése, a gyermek pozitív önállósági törekvéseinek, önértékelésének erősítése.

A gondozás

A gondozás bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és gyermek között, amelynek elsődleges célja a gyermek fizikai, testi szükségleteinek maradéktalan kielégítése (öltözködés, tisztába tevés, WC használat, kézmosás, étkezés). A személyes és a szociális kompetenciák kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek csecsemőkortól kezdve aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben, lehetősége legyen úgy próbálkozni, hogy közben érzi a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét. A kisgyermeknevelő feladata, hogy biztosítson próbálkozási lehetőséget a gyermeknek, biztatást, támogató segítséget adjon. Sikeres próbálkozásait megerősítéssel, dicsérettel jutalmazza, ami növeli az együttműködési kedvet. A gondozási helyzetekben sem érvényesülhet teljesítményelvárás. Lényeges, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre, mivel az egyes mozzanatok megtanulása gyakorlást igényel. A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a kisgyermeknevelőnek a gyermekről adott jelzései kihatnak az önelfogadásra, a személyiség egészséges alakulására.

A gondozás minősége jelentős mértékben befolyásolja a szokások kialakulását és az önállósodás folyamatát.

A játék

A játék fogalma

A játék fogalmán sokrétű és összetett viselkedést, és életmódot, életformát, elsődleges életkategoriat értünk.

A játék a kisgyermekkor legfontosabb örömszerző tevékenysége, a bölcsődei nevelés leghatékonyabb eszköze, ami segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődést. A kisgyermek a külvilág és saját belső világából származó benyomásait, játékában fejezi ki, így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó tevékenységgé. A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség. Kiemelt jelentőségének a bölcsőde napirendjében, időbeosztásában is meg kell mutatkoznia.

Felnőttek szerepe a játéktevékenységekben

A kisgyermek első, valódi játszótársa a családban is, a bölcsődében is a felnőtt: a szülő és a kisgyermeknevelő, aki a játék feltételeinek (megfelelő hangulat, hely, idő, eszközök) biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A kisgyermeknevelő a gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, esetenként mintát nyújt, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti. Feladata, hogy megfelelő csoportléggör, helyet, időt, ötleteket, eszközöket és élményt biztosítson a különböző játékformákhoz (mozgásos játékokhoz, szerepjátékokhoz, építő, konstrukciós játékokhoz, szabályjátékokhoz, bábozáshoz, stb.), nevelői magatartásával támogassa az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a gyermek kreativitását, ismeretszerzését, kedvezően irányítsa, alakítsa a társas kapcsolatokat, viselkedési formákat.

Társas együttlét jelentősége

A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok alakulására. A többi gyermekkel való együttlét örömfors a kisgyermek számára, kedvezően befolyásolja az értelmi és érzelmi fejlődést. A társak viselkedése mintát nyújt a szokások kialakításánál és a viselkedési szabályok megtanulásánál, segítve a szociális képességek fejlődését a különböző játék helyzetekben.

Szabad játék

Külső kényszerítő körülmények nélkül jöhet csak létre, ahol nem az eredmény, a teljesítmény a fontos, hanem maga a folyamat. A kisgyermeknevelő feladata, hogy ehhez a szükséges nyugodt, derűs légkör és a megfelelő eszközöket biztosítsa, a játékot figyelemmel kísérje, és szükség esetén segítse. A szabadság és korlátozás kellő arányában biztonságot és bizalmat, elfogadást és védelmet nyújtson.

Játékos tevékenységek

Többnyire csoportosan, kötelezettség nélkül vesznek részt benne a gyermekek. A csoportos játék gondos és igényes előzetes tervező, szervező és előkészítő munkát igényel a kisgyermeknevelőktől. A játékos tevékenységet megfelelő ráhangoló és levezető mozzanatok foglalják keretbe és egészítik ki, így válik a gyermek számára teljessé. A kisgyermek sok örömet talál a közös játékban, motiválja a többi kisgyermek jelenléte, szorongásoldó hatása van, segíti a társas élményt, fejleszti a kreativitást, a képzelőerőt, a játékkedvet. Ismeretszerző funkciója is van, alapokat teremt a későbbi tanulási folyamatokhoz, nevel.

A mozgás

A mozgás a kisgyermek elemi szüksége. A mozgásformák a különböző életszakaszokban, meghatározott sorrendben alakulnak ki, fejlődnek. A mozgás megfelelő fejlődése az értelmi fejlődésre is kihatással van.

A csecsemő- és kisgyermekkor az alapvető mozgásformák kialakulásának és fejlődésének időszaka. A kisgyermek mozgásigénye rendkívül nagy, számukra örömforrás a mozgás. Ezért is biztosítjuk a szobában és az udvaron is a minél nagyobb mozgásteret, a mozgásfejlesztő játékok használatának lehetőségét. A játékeszközökkel szemben elvárás, hogy felkeltsék az érdeklődést, fenntartsák a mozgásaktivitást, de használatuk biztonságos legyen. Biztosítani kell a környezet balesetmentességét, és a veszélyforrások kiküszöbölését is. Csecsemőknek olyan játszóhelyet kell biztosítani, amely védett, de elegendő hely áll rendelkezésre, például: hempergő, elkerített szobasarok. A mozgásfejlesztő eszközök használata során a kisgyermek szabadon próbálhatja, végezheti az egyes mozgásformákat, fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik a mozgásuk. Az önállósági törekvések támogatása során a gondozási műveletekben való aktív részvétel lehetőséget ad a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására. A szobai játékok a sokféleségük folytán a kéz finommozgását és a nagymozgásokat is fejlesztik.

Mese, vers, anyanyelvi nevelés

A mese, a vers nagy hatással van a kisgyermek érzelmi és értelmi fejlődésére (ezen belül a beszéd, a gondolkodás, az emlékezet és a képzelet fejlődésére), valamint a szociális fejlődésre. Olyan beszédhelyzet, amely erős, tartós, önkéntelen figyelmet vált ki. Anyanyelvi nevelő hatása abban áll, hogy ráfigyelteti a kisgyermeket az emberi beszéd érdekességére és értékére. A beszéd a kisgyermekkoriban tanulás nagyon fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltételei a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek interakciók. Figyelembe kell venni azoknak a gyermekeknek a nyelvi szükségleteit, akiknek nem a magyar az anyanyelvük. A jó mese és gyermekvers szövege hangzásban, ritmusban, hangulatban, képi erőben messze felülmúlja hétköznapi beszédünket. A vers ősi formájában kitáncolt, énekelt, zenével kísért szöveg volt. A beszéd zenei elemeire épül. Játék, szöveg, dallam, mozgás, beszédritmus és hangulat megbonthatatlan egységet alkot.

A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre. A verselés, mesélés, képeskönyv-nézegetés a felnőtt szívből jövő ajándéka, örömforrás, bensőséges kommunikációs helyzet, így egyszerre feltétele és eredménye a kisgyermek alapvető érzelmi biztonságának. A gyermek olyan tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert, amelyeknek megszerzésére más helyzetekben nincs lehetősége. A közös mesélés élménye segíti az aktív szókincs kialakulását és a világról való ismeretek megszerzését, az önálló véleményalkotást. A versek, mesék illusztrálása (kép, háttér, báb) segíti annak megértését, érdekesebbé varázsolja. Intézményeinkben a népi és az irodalmi műveknek egyaránt teret biztosítunk, a mesék megválasztásánál figyelembe vesszük a csoport életkorát, hiszen kisebb gyermekeknek a képekről való mesélés, fejből mondott, egyszerű történetek - melyeknek főszereplőiben magukra ismerhetnek - a megfelelőek, míg a nagyobb gyermekek szeretik a verses meséket, számukra már érdekesek a rövidebb, egyszerű, könnyen érthető szöveggel írt mesék, amelyeket már könyvből olvasva, vagy fejből elmesélve is képesek végighallgatni. A fejből mesélés, illetve annak a lehetőségnek biztosítása, hogy a gyermekek mesehallgatás közben is végezzenek nyugodt, csendes játéktevékenységet, segítik a belső képalkotást, mely elengedhetetlenül fontos a kreativitás, képzelőerő, gondolkodás fejlesztésében.

A versek, mondókák, énekek állandó kísérői tevékenységeinknek, nem csak alkalmyszerűen, egy-egy foglalkozás keretében, hanem folyamatosan jelen vannak a csoportok életében, működésében.

Bábjáték

A bölcsődei bábjáték a pedagógiai bábjáték speciális ága. A gyermek első három évében teljesen érzelmi beállítottságú, ezért érzelmi benyomásokra reagál a legjobban. A bábjátékban mindig a gyermek érzelmi világára hatva érvük el nevelői céljainkat. A báb a maga tipizáló jellegével a képszerű átélést a képszerű fogalomalkotás magasabb szintjére segíti. Hozzásimul a gyermek szimbólum-alkotó, játékos kedvéhez. A bábjáték a testi tisztaságra, kulturált étkezésre, általában a helyes viselkedésre való nevelés kitűnő és kézenfekvő eszköze. Bábkészletünk változatos, ujjbábok, kesztyűbábok, pálcás papírbábok, mozgatható és „életre kelthető” plüssök minden csoportban megtalálhatók, a kisgyermeknevelők kompetenciája megítélni, és megválasztani a célnak, a bemutatni kíván történetnek megfelelő báb kiválasztása, az alkalom, előadás megtervezése, kivitelezése.

Ének –zene, mondóka

„Zendítsd meg a testedet, a lélek veled zendül” – írja Kokas Klára. A zene nemcsak a zenei képességek fejlesztésének nélkülözhetetlen eszköze, hanem az egész testre és személyiségre hatással van. Az ének-zene fejleszti a ritmusképzést, a légzéstechnikát, a hallást. A bölcsődékben a sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet (szobai, természet) hangjainak megfigyelése (zajok, zörrenések, bogarak zümmögése, madarak éneke), a kisgyermeknevelő ének- és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmikus szövegmondása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés, vagy éppen a csend megfigyelése. A kisgyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok és értékes zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését, formálják esztétikai érzékenységét, zenei ízlését, segítik a hagyományok megismerését és tovább élését. A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmeket kelt, örömeleményt, érzelmi biztonságot ad a kisgyermeknek. Az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei emlékezetet. Érzelmi alapon segítik az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődését, hozzájárulnak a kisgyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez. A zene igényes kiválasztása a kisgyermeknevelő feladata. Tiszta, igaz művészettel tápláljuk és neveljük a gyermekeket, zenehallgatáskor népzenei feldolgozásokból, szépen hangszerelt, dallamos és igényesen feldolgozott gyermekdalok összeállításaiából választunk, szintén az alkalmaknak, ünnepeknek, évszakoknak megfelelően, de például az elalvás segítésére szeretjük alkalmazni a klasszikus zenei válogatásokat, nyugtató, relaxációt, lecsendesedést segítő dallamokat.

Alkotó játékok: tevékenységek

Az öröm forrása maga a tevékenység, az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés, az alkotás, nem annak eredménye. A kisgyermeknevelő feladata a tárgyi feltételek és elegendő idő biztosítása, az egyes technikák, eszközhasználat megmutatása, a kisgyermek pillanatnyi igényének megfelelő technikai segítségnyújtással az alkotókedv ébrentartása. A kisgyermek alkotásának elismerésével és megbecsülésével a kisgyermeknevelő segíti az alkotó tevékenységek iránti érdeklődés fenntartását, és az alkotásból fakadó öröm személyiségfejlődésre gyakorolt pozitív hatásainak érvényesülését.

A leggyakoribb alkotó tevékenységi formák a bölcsődében nyomhagyó eszközök használata, firkalás, gyurmázás, ragasztás, gyűrés, tépés, ujjfestés vagy ecsettel, szivaccsal festés. Ezen kívül próbálkozhatnak a kisgyermek sós-liszt gyurmázással, papírmásélesztéssel, krumpli nyomdázással, termény képek készítésével. Az alkotó „munkát” lehet alkalmakhoz is kötni (ünnepek). Az alkotó játékok eszközei lehetővé teszik, hogy egész év folyamán végezhető legyenek ezek a tevékenységek. Emellett az alkotójáték fontos eszköze az újrahasznosítással, környezet védelmével, fenntarthatósággal való ismerkedésnek, játékos keretek között.

Ünnepek

Az ünnepek felélénkítik, megszínésítik napjainkat, igazi élményt nyújtanak felnőtteknek, gyermekeknek egyaránt. Fontos az előkészület, a ráhangolódás. Fontos, hogy az ünnepek történeti hátterét, a kapcsolódó népszokásokat is megismerjék a gyerekek.

Tagbölcsődéinkben ünnepeljük:

- Mikulás,
- Karácsony,
- Farsang,
- Húsvét,
- Anyák napja,
- Születésnapok,
- Gyermeknap.

Az ünnepi alkalmakat (például születésnapok, gyereknap) változatos programokkal tesszük színesebbé, esetenként a szülők részvételével – akár egy családi délutánnal egybekötött gyermeknap keretében – a családokkal való kapcsolatépítés lehetőségeit is bővíthetik ezek az alkalmak.

Egyéb tevékenységek

Az élményszerű tapasztalatszerzés a gyermekek számára a közvetlen környezet megismerésének eszköze. Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, a környezet aktív megismeréséhez, az egymásról és a környezetről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. babafürdetés, viráglocsolás, őszi falevelek gereblyézése, karácsonyi süteményszaggatás, gyümölcssaláta készítése stb.) Az öröm forrásai az „én csinálom” élményének, az együttességnek, a közös munkálkodásnak és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A kisgyermek bármikor bekapcsolódhat, és bármikor kiléphet, az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenykedés nem lehet feladat. Ezek a helyzetek lehetőséget nyújtanak az együttműködésre, a feladatok megosztására, ok-okozati összefüggések felfedezésére, megértésére.

Ilyen tevékenység lehet például:

- speciális lábtorna,
- gyümölcsnap (gyümölcstisztítás, szeletelés)
- fogmosás, szájöblítés
- madáretető készítés,
- sütés,
- takarítás, fürdetés,
- termények gyűjtése és felhasználása,
- kiskert gondozása, viráglocsolás.

A játékban a gyermekek számos olyan magatartásformája, képessége fejlődik, alakul, amely a különböző tevékenységek végzéséhez szükséges (manipulációs képesség, megfigyelőképesség, céltudatosság, szervező képesség, elmélyülés a tevékenységben, felelősségérzet, problémamegoldó tevékenység, konstruktív képesség, a tevékenység befejezésének igénye, erőfeszítés, akaraterő). A játékban kifejtett erőfeszítést a gyerekek sokszor szubjektíven munkaként élik meg. Ezért lehet a játék, mint tárgy, a gyermeknek tulajdonképpen fontos munkaeszköze. A helyzetek lényeges tanulási lehetősége az egymásra épülő elemekből álló művelet sorokkal való próbálkozás, az együttműködés, a feladatok megosztása. Az egyes tevékenységek fejlesztik az ízlést, a hétköznapi élet iránti érdeklődést, igényességet, a mások felé fordulást, mások igényeinek figyelembe vételét és az empátiát.

Tanulás

A tanulás fogalma a bölcsődében

A bölcsődei nevelés területén a tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük. Tanulás, minden olyan tapasztalat, illetve információszerzési folyamat, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben, a gondolkodásban, valamint elősegíti, hogy a gyermek megismerje önmagát és környezetét. A tanulás a gyermek korából és fejlettségéből adódó tevékenységekbe ágyazottan történik. A fejlődés, a tanulás folyamatos, időkorlátok nélküli, egyéni ütemnek megfelelő, ezért vannak benne megtorpanások, stagnálások, sőt visszaesések is. A kisgyermeknevelőnek a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében szem előtt kell tartania, hogy náluk más jellegű és hosszabb időt vesz igénybe a tanulási folyamat.

A tanulás célja a bölcsődében

Az önálló gondolkodás, a véleményalkotás, és a döntésképeség kibontakozásának segítése a tanulás fontos céljai, melynek irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés. A teljesítményelváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak bölcsődéinkben nincs helye, ugyanis nem a fejlettebb szint gyors elérése a cél, hanem az, hogy minden gyermek örömteli tevékenységek során jusson előbbre.

A kisgyermekkorai tanulás színterei a természetes élethelyzetek

A nevelés, a gondozás és a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és a kommunikáció, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és kommunikáció.

A tanulás formái

Utánzás, spontán játékos tapasztalatszerzés, kisgyermeknevelő - gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás.

XII. A sajátos nevelési igényű, valamint korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek (röviden SNI-s) bölcsődei nevelése, gondozása

SNI-s gyermek felvétele

A 0-5 éves korú sajátos nevelési igényű gyermekek felvehetők abba a bölcsődébe, ahol megfelelő személyi és tárgyi feltételek rendelkezésre állnak, és a csoportlétszám lehetővé teszi.

A bölcsődei ellátásba kerülő gyermekek sajátos nevelési igényét a Szakértői Bizottság szakértői véleménye állapítja meg. Az SNI-s gyermekek felvételének bölcsődei lehetőségéről az igazgatóval konzultálva, a tagbölcsődevezetők döntenek.

SNI-s gyermek elhelyezése

Az SNI-s gyermek bölcsődei ellátás keretében való nevelése, gondozása történhet:

- a nem sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra nem jogosult gyermekekkel közös csoportban, vagy
- speciális bölcsődei csoportban (Türr István utcai Tagbölcsőde).

A speciális csoportban elhelyezett gyermekek állapotától függően határozzuk meg az egy kisgyermeknevelő által ellátható gyermeklétszámot, ez azonban kisgyermeknevelőnként három gyermeknél több nem lehet.

SNI-s gyermek ellátása

Az SNI-s gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavarral, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (figyelem, magatartásszabályozási zavar) küzd. Amennyiben a bölcsőde SNI-s gyermek napközbeni ellátását biztosítja, együttműködik a gyermek korai fejlesztését és gondozását, vagy a fejlesztő nevelését ellátó területileg illetékes pedagógiai szakszolgálati intézménnyel. A bölcsődében ellátott SNI-s gyermekek nevelését- gondozását végző kisgyermeknevelők munkáját intézményünkben gyógypedagógus segíti, aki szükség szerint konzultál a korai fejlesztést végző szakemberekkel. Nagyon fontos már csecsemőkorban felderíteni azokat a sokszor alig szembetűnő rendellenességeket, viselkedési formákat, mozgásszervi elváltozásokat, beszédfejlődés zavarait, mivel azok későn történő észlelése nehezen behozható, vagy esetleg behozhatatlan hátrányt jelentenek a gyermek életében, és késleltetik az adekvát terápia megkezdését is. A prevenciót nagyon fontosnak tartjuk, általa lehetőség nyílik még súlyosabb testi és pszichés elváltozások megelőzésére, elkerülésére. Az SNI-s gyermekek teljes integrációja a közösség jótékony hatása által a gyermekeknek a társadalomba való beilleszkedését is könnyebbé teszi, az egészséges gyermekeket pedig hozzásegíti egy humánusabb, „másságot” toleráló pozitív személyiség kialakulásához. Az SNI-s kisgyermek bölcsődei nevelése, gondozása lehetővé teszi, hogy minél fiatalabb életkortól kezdve segítsük a gyermek optimális fejlődését, biztosítsuk a szülőkkel való együttműködést. A szülők lehetőséget kapnak arra, hogy figyelemmel kísérhessék gyermekük bölcsődei fejlődését, választ kaphassanak kérdéseikre. A kisgyermeknevelő a SNI-s gyermeket önálló személyiségként fogadja el, nevelését, gondozását a gyermek egyéni igényeinek figyelembe vételével végezi. A kisgyermeknevelő az SNI-s gyermekkel való foglalkozás során módszerében figyelembe veszi, hogy náluk hosszabb időt vesz igénybe a tanulási folyamat, és ebben direktbben kell részt vennie, mint az egészséges gyermekeknél. A SNI-s gyermek esetében kevésbé építhet arra a belső motivációra, amely az ép gyermeknél természetesen jelentkezik a fejlődés folyamán. Speciális csoportban dolgozó kisgyermeknevelőink rendelkeznek gyógypedagógia asszisztens képzéssel is. Teljes integrációban a nevelési, gondozási folyamatokba épített játékos foglalkozás és az ép társakkal való együttlét biztosítja a sajátos nevelési igényű gyermek harmonikus fejlődését. A gyógypedagógus az integrált formában ellátott gyermekek estében is figyelemmel kíséri a gyermek fejlődését.

XIII. A családok támogatásának módszerei és lehetőségei

A bölcsődei ellátásról szóló tájékoztatás módjai

A bölcsődei szolgáltatásról, az igénybe vétellel kapcsolatos információkról a szülők tájékozódhatnak Győr Megyei Jogú Város honlapjáról, az intézmény honlapjáról, valamint az intézményeknél tett személyes látogatás alkalmával, illetve e-mailben, vagy telefonon. Bölcsődeismertető kiadvány segít a leendő bölcsődés szülőknek a tájékozódásban.

A család és a bölcsőde együttműködése, a kapcsolattartás formái

A családok támogatása a családban hatékonyan működő erőforrások felkutatására, és ezen erőforrások eredményes működtetésére irányul, mely hozzájárul a család szocializációs funkciójának minél szélesebb körű kibontakozásához. Ez a megközelítés szem előtt tartja a családi nevelés elsődlegességét, a bölcsődei ellátás családi nevelésre való épülését. A szülő a kisgyermeknevelőn keresztül ismerje meg a bölcsőde nevelési-gondozási szokásait annak érdekében, hogy segíteni tudjon gyermekének az új személyekhez és az új környezethez való alkalmazkodásban. A kisgyermeknevelő a szülő révén is ismerje meg a gyermek egyéni szokásait, hogy azt a nevelés-gondozás során figyelembe vehesse. A kapcsolattartás, a tájékoztatás kölcsönös, őszinte, nyílt, etikus és a személyiségi jogokat tiszteletben tartó, de ne bizalmaskodó legyen. Alapvető fontosságú a korrekt, lényegre törő, folyamatos tájékoztatás a gyermek fejlődéséről, viselkedéséről, egészségéről. Az együttműködés formái változatosak, mindegyik más-más szerepet tölt be, ezért párhuzamosan minél több formáját alkalmazzuk.

Direkt formájú kapcsolattartás

Családlátogatás

A családlátogatás célja a családdal való kapcsolatfelvétel, a gyermeknek és a szülőknek az otthoni környezetében való megismerése. A családlátogatás fontos színtere a bizalmi kapcsolat megalapozásának, ami feltétele a későbbi jó együttműködésnek. A családlátogatás arra is lehetőséget nyújt, hogy a szülő bővebben informálódjon a bölcsődei életéről, jobban megismerje azokat a kisgyermeknevelőket, akikre gyermekét bízza. Az első családlátogatásra a bölcsődei beszoktatás megkezdése előtt, vagy az alatt kerül sor a kisgyermek ébrenléti idejében, a családdal előre egyeztetett időpontban.

Beszoktatás

A szülővel történő fokozatos beszoktatás a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. Az anya, vagy apa, vagy más családtag jelenléte biztonságot ad a kisgyermeknek és megkönnyíti az új környezethez való alkalmazkodást. A kisgyermek és a kisgyermeknevelő között fokozatosan kialakuló érzelmi kötődés segíti a gyermeket új környezetének elfogadásában, jelentősen megkönnyíti beilleszkedését a bölcsődei közösségbe és csökkenti az adaptáció során fellépő negatív tüneteket (étvágytalanság, súlycsökkenés, nyugtalanság, sírás, tiltakozás, alvászavar). A szülővel történő fokozatos beszoktatás során a kisgyermeknevelő tovább építi a bizalmi kapcsolatot, a szülőnek információt nyújt a bölcsődei nevelés tartalmáról és a kisgyermekfejlődés sajátosságáról. Ideje kb. 2 hét, de ez igény szerint lehet változó.

Napi kapcsolattartás

Célja a rövid, kölcsönös informálás a kisgyermek érzelmi állapotáról, hangulatáról, az őt érintő napi történésekről, változásokról. Az egyéni igények, kérések megfogalmazására is ezen alkalmakkor kerül sor. Az interakciós helyzetet pozitív hangvétel jellemzi, de a negatív eseményekről is tényszerű tájékoztatás történik a szakmai etikai szabályoknak és az időkereteknek megfelelően.

Egyéni beszélgetés

Az egyéni beszélgetés a kisgyermek fejlődéséről szóló részletes, kölcsönös tájékozódást vagy a hosszabb megbeszélést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolását szolgáló találkozási forma. Kezdeményezheti a szülő, kisgyermeknevelő, bölcsődei központvezető, szakmai vezető. A szakmai kompetencián túlmenő kérdésben egyéb szakember közreműködését kérjük.

Szülő-csoportos megbeszélés

A szülő-csoportos beszélgetések tematikus megbeszélések a csoportba járó kisgyermekek szüleit foglalkoztató aktuális nevelési témákról. A csoportos beszélgetéseket a kisgyermeknevelők vezetik a szülőkkel kialakított partneri viszonyra építve. A problémák megosztása egymás meghallgatása segíti a szülői kompetencia érzés megtartását. Lehetőség van az egymástól hallott helyzetkezelési módok tovább gondolására, ezáltal a saját viselkedés-repertoár bővítésére.

A szülő-csoportos megbeszéléseket évente legalább három alkalommal, egyébként igény szerinti rendszerességgel szervezik.

Szülői értekezlet

Bölcsődén belül a szülői értekezlet a szülők általános és az adott gyermekcsoportra vonatkozó tájékoztatását, valamint a gyermekeket érintő, a szülőkkel közösen meghozandó döntések elősegítését szolgálja. Összehívásának gyakorisága: legalább két alkalommal: a beszoktatás előtt, (lehetőség szerint a beszoktatást követően is) és a nevelési év végén. A bölcsődét, vagy adott gyermekcsoportot érintő különleges helyzetekben (nyári leállás, felújítás) rendkívüli szülői értekezlet összehívására is sor kerülhet.

Szervezett programok

A szülőkkel együtt szervezett színes programok sikere a bölcsődék szülőkkel való jó kapcsolattartását jelzik. Segítik a szülőket a gyermekek nevelésében, lehetőséget adnak közösségi élmények megtapasztalására, a bölcsődében folyó szakmai munka megismerésére, a játékos, jó hangulatú közös időtöltés során.

Ilyen szervezett „családbarát” programok lehetnek: vetítés, előadás (pl. egészség megőrzési témában), ünnepek, családi délután, kézműves foglalkozások, ételkóstoló).

Indirekt formájú kapcsolattartás

Az indirekt tájékoztatási formák a direkt kapcsolattartási formákat eredményesen kiegészítő, írásbeli/írott kapcsolattartási módok:

- írásbeli tájékoztató (családi füzet),
- hirdető tábla,
- honlap,
- szórólap,
- bölcsődeismertető kiadvány,
- közösségi oldalakon való megjelenés.

XIV. Az intézmény kapcsolatai más intézményekkel, intézményen belüli kapcsolatok

A szakmai munka fejlődését, a tudásmegosztást, a jó gyakorlatok elterjedését biztosítja a bölcsődei ellátást nyújtó intézmények, valamint a kisgyermek gondozását, nevelését, fejlesztését ellátó egyéb szociális, oktatási és egyéb intézmények szoros együttműködése.

Bölcsődék közötti együttműködés

Az intézményhálózathoz tartozó tagbölcsődék közti együttműködés a szakmai program egységes végrehajtásán és a bölcsődék egyéni arculatának tiszteletben tartásán alapul. Ennek érdekében a tagbölcsődevezetők az SZMSZ-ben meghatározottak szerint tartják megbeszéléseiket. Az intézmény vezetője negyedévente formalizált keretek között intézményvezetői értekezletet tart. A szakmai tapasztalatok megosztása, a jó gyakorlatok átvétele érdekében az egyes tagbölcsődék között rendszeresek a szakmai látogatások.

Bölcsőde-óvoda kapcsolata

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató és az óvoda között olyan kölcsönös együttműködésre épülő, tartalmas kapcsolat kialakítása szükséges, amely lehetővé teszi egymás szakmai elveinek, céljainak megismerését, megértését. Fontos a szakmai kompetencia elismerésén alapuló partneri viszony előtérbe helyezése. Mindezek a kisgyermek érzelmi biztonsága folyamatos fejlődésének fenntartását szolgálják, intézményváltásnál segítenek az új környezetbe történő beilleszkedésben. A bölcsőde és óvoda között fontos a tartalmas kapcsolat kialakítása, amely a kölcsönös érdeklődés révén lehetővé teszi egymás munkájának, céljainak megismerését, megértését, ezáltal megkönnyítheti a gyermekek számára az átmenetet, ezért Intézményünk erre kiemelt hangsúlyt helyez.

Bölcsőde-társintézmények kapcsolata

A kompetenciahatárok kölcsönös tiszteletben tartásával kooperatív kapcsolatokat alakítunk ki mindazokkal a társintézményekkel és szakemberekkel, akikkel a családok kapcsolatba kerülnek/kerülhetnek, illetve akikkel a kapcsolat kialakítása a gyermek egészséges fejlődése, fejlesztése szempontjából szükséges. Az intézmény kapcsolatot tart mindazokkal az intézményekkel, szakemberekkel, amelyek, és akik a gyermek bölcsődébe kerülése előtt (védőnők, házi gyermekorvosok), az alatt (egészségügyi intézmények, Győr-Moson-Sopron Megyei Pedagógiai Szakszolgálat, korai fejlesztés szakemberei, gyermekvédelmi intézmények és szakemberek), és a bölcsődei élet után (óvoda) meghatározó szerepet töltenek

be a gyermek életében. Az együttműködés szoros az ágazathoz tartozó szociális intézményekkel is. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az Intézmény nyitott és kezdeményező.

Bölcsőde – civil szervezetek kapcsolata

Az intézmény és a különböző civil szervezetek közötti együttműködés is hozzájárulhat a bölcsődei ellátást igénybe vevő családok szükségleteinek, esetleges sajátos igényeinek kielégítéséhez. Az intézményt szülő által alapított civil szervezet: a Gyermeklánc Győri Bölcsődei Alapítvány is támogatja.

Az intézmények közötti kapcsolattartás módjai

- intézménylátogatások,
- formalizált, rendszeres egyeztetések, megbeszélések a fenntartó közreműködésével,
- a gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények szakmai vizsgálataiban való közreműködés,
- közös intézményvezetői megbeszélések.

XV. Továbbképzési tevékenység

Továbbképzések biztosítása

A személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet előírja, hogy a szociális, illetőleg a gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységet végző személyek (a továbbiakban: személyes gondoskodást végző személyek) folyamatos szakmai továbbképzésben kötelesek részt venni (a továbbiakban: továbbképzésre kötelezettek). A továbbképzési kötelezettséget a dolgozók minősített továbbképzésen való részvétellel tudják teljesíteni négyéves továbbképzési időszakokban. A megszerzendő pontok száma: középfokú végzettséggel rendelkezők esetében 60 pont, a felsőfokú végzettséggel rendelkező szakembereknek 80 továbbképzési pont. A pedagógus munkakörben dolgozó kisgyermeknevelők pedagógus életpálya modell szerinti minősítésre kötelezettek. Ez vonatkozik azokra a bölcsődei szakdolgozókra, akik szakképesítésük mellett felsőfokú végzettséggel rendelkeznek. A középfokú végzettséggel rendelkező kisgyermeknevelők háromféle képzésen való részvétellel teljesíthetik a továbbképzési kötelezettségüket: kötelező (20%), munkakörhöz kötött (40%) és szabadon választott (40%), összesen 100%. Vezetői megbízással rendelkező kisgyermeknevelők a 25/2017. (X. 18.) EMMI rendelet alapján vezetőképzésre kötelezettek, amely alap, illetve mesterképzésből áll. A szakmai vezetők alap- a magasabb vezetők mesterképzésre kötelezettek. A bölcsődei dajka munkakörre vonatkozóan a 20/2017. (IX. 18.) EMMI rendelete az irányadó, a 01193003 számú dajka szakképesítés elfogadásával kiegészítve.

Az intézmény a személyes gondoskodást végző személyek (szakmai dolgozók) szakmai felkészültségét, folyamatos továbbképzését biztosítja azáltal, hogy különböző tanfolyamokon, tréningeken, szakmai napokon részvételt biztosít a számukra éves továbbképzési terv alapján.

Házi továbbképzések

Az intézmény saját erőforrásait kihasználva belső továbbképzéseket, tréningeket, szakmai napokat, intézménylátogatásokat szervez. Ezek az úgynevezett házi továbbképzések a szakmai igazgatóhelyettes szaktanácsadó vezetésével zajlanak.

A programok a szakmai munka élénkítését, a kapcsolatok erősítését célozták. A házi továbbképzések bölcsődelátogatás, képzés, kisgyermeknevelői klub formájában valósulnak meg. Előbbiekben nem csak kisgyermeknevelők, hanem vezetők, bölcsődei dajkák, adminisztrátorok, élelmezésvezető is részt vesznek.

A házi továbbképzéseken időszaki szakmai kérdésekről esik szó. Ezek az alkalmak lehetőséget adnak a felvetődő szakmai problémák megbeszélésére, alkalmas módszerek begyakorlására, szakmai újítások, ötletek bevezetésére. A továbbképzések újszerű ismereteket is adnak a kisgyermeknevelőknek, friss tudással gazdagodhatnak, illetve a régi ismereteket más megvilágításba helyezik. Az információszerezésnek új útjai nyílnak meg. Nagyon fontos ezek helyes mederben tartása, különösen a fiatal munkatársak körében. A különböző bölcsődékből érkező, különböző korosztályhoz tartozó szakemberek összekovácsolódnak, ami a közösségi munka jobbítását szolgálja.

XVI. Alapellátáson túli, a családi nevelést támogató szolgáltatások

Az intézmény - az alapellátás elsőbbsége mellett - családtámogató szolgáltatásokat szervez. Ilyen szolgáltatások a játszóház, és az időszakos gyermekfelügyelet. Ezeket bármely család igénybe veheti. A kisgyermek és családjaik számára nyújtott szolgáltatások esetében kiemelten fontos elkülöníteni, és meghatározni az alapellátás, és a szolgáltatások különbözőségeit és jellemzőit.

A jó minőségű szolgáltatás megvalósításához a megfelelő személyi és tárgyi feltételeket biztosítani kell. Valamennyi szolgáltatási forma megvalósításánál figyelembe kell venni a bölcsődei nevelés alapelveit, különösképpen a koragyermekkorai intervenció szemléletének befogadását. A szolgáltatások működtetésénél is kiemelt jelentőségű a kompetenciahatárok betartása. Az egyes szolgáltatások jellemzőit, az igénybevétel lehetséges módjait valamint a díjazást egyértelműen megfogalmazva, írásban rögzítjük.

Formái

Időszakos gyermekfelügyelet

A szülő elfoglaltsága idejére, a szülő által igényelt alkalommal és időtartamban kérheti gyermeke bölcsődei elhelyezését, előzetes beszoktatás után, a bölcsőde nyitva tartási idejében a normál bölcsődei csoport üres férőhelyeire. Az intézmény a szolgáltatást igénybevevő szülővel, vagy törvényes képviselővel Megállapodást köt, melyben a személyi adatokon kívül rögzíti a szolgáltatás igénybevételének a napját, időtartamát, azt, hogy kinek adható ki a gyermek, kit és hol lehet értesíteni sürgős esetben.

Az időszakos gyermekfelügyelet igénybevételéhez a szülő köteles nyilatkozni arról, hogy a gyermeke közösségi részvételre alkalmas, továbbá minden szolgáltatás igénybe vételének megkezdésekor arról, hogy gyermeke nem beteg. A közösségi részvételi alkalmasságról a nyilatkozatot egyszeri alkalommal kell megtenni, az első igénybe vételkor.

A szolgáltatás igénybevételének díjtétele az önkormányzat rendeletében meghatározott összeg, melyről az intézmény faliújságján, továbbá az intézményvezetővel való személyes konzultáció során szerezhethet tudomást a szülő (törvényes képviselő).

Az időszakos gyermekfelügyelet során végzett nevelési, gondozási tevékenység dokumentálása az intézmény igazgatója által előírt módon történik. Az időszakos gyermekfelügyelet reggel 8 órától 12 óráig vehető igénybe.

Játsszóház

A gyermekeket a kísérővel együtt fogadják játékos együttlétre délelőtt 8-12 óráig. A szakképzett kisgyermeknevelő háziasszonyi szerepet tölt be a csoportban.

A játsszóház lehetőséget teremt arra, hogy:

- a szülők együtt játsszanak gyermekeikkel az intézmény által megteremtett kedvező körülmények között,
- a gyermekek barátkozhassanak egymással,
- a szülők kicserélhessék tapasztalataikat, beszélgethessenek egymással,
- a szülők tanácsot, segítséget kérjenek a kisgyermeknevelőktől,
- klubszerű foglalkozások keretében beszélgethessenek a kisgyermeknevelés-gondozás, az egészséges életmód, stb. területének szakembereivel.

XVII. Gyermekelelmezés szempontjai

A bölcsődei gyermekélelmezés jelentősége

Az egészséges életmódra nevelés egyik fontos területe az étkezés. Az utóbbi évtized tapasztalatai egyértelművé tették, hogy a táplálkozás és az egészség összefügg egymással. Tudományosan bizonyított, hogy a táplálkozási szokások kisgyermekkorban alakulnak ki, és az egész életre kiható ízlésformáló szerepük van. Ezért az egészséges életmódra nevelésnek már a bölcsődében el kell kezdődnie. Ennek egyik fontos része az, hogy az étkeztetésben az egészséges táplálkozás irányelvei érvényesüljenek, annak érdekében, hogy összetételében kielégítse a gyermeke energia-és tápanyagigényét, illetve a felkínált, étrendet alkotó enni, innivalókon keresztül a gyermekek megismerhessék a korszerű táplálkozás alkotóelemeit.

A táplálkozásnak, étkezésnek nemcsak a gyermek testi fejlődésében van szerepe, hanem az érzelmi élet (csecsemőtáplálás), az értelmi és szociális fejlődésében is. Az önállósodás, a szokások helyes kialakításának fontos területe.

Az étkezés jól szervezett, a kisgyermeknevelő nyugodt, kellemes hangulatot biztosít az étkezés ideje alatt, kellő időt ad az étel elfogyasztásához, figyelembe veszi a gyermek egyéni szokásait, irányítja azt.

A bölcsődei élelmezés során a korszerű csecsemő- és kisgyermek-táplálási elveket kell figyelembe venni, úgy, hogy a táplálék:

- mennyiségileg elegendő,
- minőségileg helyes összetételű,
- higiénés követelményeknek megfelelő,
- megfelelő konyhatechnikai eljárásokkal elkészített,
- élvezhető legyen.

A korszerű gyermekélelmezés elveinek és gyakorlatának változásait figyelemmel kísérjük és felhasználjuk a bölcsődei étkeztetésben. Krónikus betegség, vagy táplálékallergia miatt diétára, speciális étrendre szorulókat ellátását a bölcsőde biztosítja. Dietetikus élelmezésvezetővel rendelkezünk.

A csecsemőtáplálás

Az előírások, a higiénia maximális betartásával, különös gondossággal kell, hogy történjen. A csecsemő edényeinek tárolása, mosogatása, a tápszerek elkészítése fokozott odafigyelést igényel.

Kisgyermektáplálás

Az egy éves kor feletti korcsoportok táplálkozásában, illetve a bölcsődés étkeztetésben a „Közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról” szóló 37/ 2014. (IV. 30.) EMMI rendelet az irányadó. A gyermekeknek külön étlap szerint főzünk.

Az étrend tervezése

Az ételmezésvezető állítja össze az étlapot a korosztály ételmezési- és nyersanyagnormáinak figyelembevételével. A változtatásokkal kapcsolatosan, a tagbölcsődék vezetői egyeztetnek az ételmezésvezetővel.

Az étrend tervezésekor figyelembe vesszük, hogy a napi négyszeri étkezés biztosítsa a napi energia- és tápanyagtartalom 75%- át. Ez a négy étkezés a reggeli, a tízórai (gyümölcs vagy zöldség és folyadékpótlásra víz), az ebéd (egy héten négyszer szerepel főzelék, egyszer leves, túrós, vagy gyümölcsös süteménnyel), valamint az uzsonna. Az étrend változatos, idényszerű, ízében megfelelő, az önálló étkezésre nevelésre alkalmas. Az étkeztetés közegészségügyi szabályai rendelkeznek a bölcsődék helyiségeinek megfelelőségéről, a raktározásról, tárolásról, nyersanyag-előkészítésről, a készétel előállításról, a tálalásról, a mosogatásról, a személyzetre vonatkozó előírásokról.

Étrend általánosan

Bölcsődéinkben napi négyszeri étkezést biztosítunk a gyermekeknek, úgymint reggeli, tízórai, ebéd és uzsonna.

- Reggeli: kenyérféle, péksütemény felváltva, barna vagy rozsos, vagy fehér pékáru. Komplette fehérjeforrást tartalmazó húskészítmények, szendvicsskrémek. Tej-tejes ital, savanyított tejtermékek: kefir, joghurt, szezonális zöldségek.
- Tízórai: rostos gyümölcsle, vagy gyümölcs.
- Ebéd: szezonális gyümölcsök, zöldségfélék párolással, habarással változatosan elkészítve, sűrítés: habarás, burgonyával. Rakott, csőben sülték, töltött ételek. Feltét: fehér húskok (baromfihús) enyhe fűszerezés, szállkamentes tengeri hal. Tartalmas húskok leves, heti 1 alkalommal. Ebéd után szezonális gyümölcsök. A só fogyasztása kismértékben ajánlott.
- Uzsonna: különböző kenyérfélék, péksütemény, kalács tejjel, tejtermékkel párosítva, ritkán vajas-mézes, vajas- lekváros, (2 hetente 1 alkalommal). Tej, tejes ital, fehérjeforrás.

XVIII. Egészségmegőrzés szempontjai, higiénés szabályok

A bölcsődei ellátásban nagyon fontosnak tartjuk a prevenciót, valamint az egészségmegőrzésre, egészséges életmódra való odafigyelés szokásainak kialakítását, a személyes és társas higiénével, szokásokkal és viselkedéssel kapcsolatos, általánosan érvényben lévő szabályokkal való megismerkedést.

Ennek elősegítésére csoportjainkban különös figyelmet fordítunk bizonyos szabályok betartására.

Higiénés szabályok

- étkezések előtti kézmosás,
- papír zsebkendő, papírszalvéta használata,
- fürdőszobai gondozásnál a higiénés szabályok betartása: pólyázó asztal, WC, kézi fertőtlenítése,
- a csoportszoba gyakori szellőztetése,
- hetente, ill. szükség esetén soron kívül játékmosás, fertőtlenítés,
- napi, heti, ill. szükség esetén, soron kívüli takarítás, fertőtlenítés,
- havi nagytakarítás, fertőtlenítés,
- kéthetente, ill. szükség esetén soron kívüli ágyneműcsere,
- heti, ill. soron kívüli törölközőcsere.

Prevenció, betegségmegelőzés

Bár a közvetlen családi környezet az, amelynek leginkább preventívnek, gondoskodónak kell lenni a kisgyermek ellátásában, és törekednie kell a rossz szokások felvételének, kialakulásának megelőzésére, egyszersmind a helyes étkezési, és egyéb szokások kialakítására, a bölcsődének is számos preventív lehetőség van.

- vitaminellátás: naponta nyers zöldség vagy gyümölcs fogyasztása,
- gyermekfogászati: cukorfogyasztás csökkentése, rágásra nevelés, víz fogyasztása, a vízfogyasztás ösztönzése, növelése,
- két éves kor: szájoápolás,
- két és fél év körül: fogkrém nélküli fogmosás, ha higiéniai előírások betartásával megoldható.

Levegőzés

- időpontja, mértéke az évszaknak, időjárási viszonyoknak, gyermekek életkorának megfelelően van megválasztva,
- kánikulában, esőben, erős havazáskor, nagy erejű szélben, sűrű ködben, vagy mínusz 5 foknál hidegebb időben mellőzzük!

Tudatos testápolási szokások

- kialakítjuk a tudatos testápolási szokásokat a gondozási műveletek során.

Rendszeres testmozgás- napi szabadlevegőn való tartózkodás biztosítása:

- biztosítjuk a napi testmozgást, megfelelő udvari mozgásfejlesztő játékokkal, (homokozó, mászóka, bicikli, favonat, csúszda, kombinált játékeszközök).

Harmonikus életvitel

- rugalmas napirend a gyermek szükségleteinek és igényeinek figyelembevételével az aktív és passzív időtöltések megfelelő aránya,
- garantáljuk a gyermek egészséges lelki fejlődéséhez megfelelő élményanyagot,
- támogatjuk a szülőket a neveléssel, gondozással kapcsolatban a gyermek harmonikus fejlődése érdekében.

XIX. A fejlődés jellemzői a bölcsődéskor végére

A gyermek belső érése, a családi nevelés és a bölcsődei nevelési, gondozási folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége a bölcsődéskor végére eléri az óvodai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

Az óvodai életre való felkészültségnek testi, lelki, szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges és fontos.

Testi fejlődés

- A testileg egészségesen fejlődő gyermek három éves kora körül már az önállósodás útján halad, éppen a „tegyél le” szakaszban van.
- Az anatómiai és fiziológiai változások területén ugrásszerű változások most nem következnek be, inkább kisebb telési és nyúlási szakaszok váltakoznak.
- Az évenkénti hossznövekedés 4-5 cm, a tömeggyarapodásé 1,5-2 kg.
- A csontrendszer megerősödik, bár még nem fejeződik be a csontosodás folyamata.
- A gerincoszlop és a többi csont is meglehetősen hajlékony.
- Az izomrendszer is fejlődik, a gyermek mozgásai biztosabbá, koordináltabbá válnak.
- Az idegrendszer folyamatai közül az ingerület a domináns, a gátlások lassabban alakulnak ki, emiatt nagy a mozgáséhség. Az agy tömege 3 éves korban 1100 g.

Értelmi fejlődés

- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek a bölcsődéskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az óvodába lépésre.
- Három éves kortól fokozatosan kezd függetlenedni az észlelés a cselekvéstől, a szenzomotoros intelligencia időszaka lezárul. Ezután a látás veszi át a vezető szerepet, bár látásmódja még globális, strukturálatlan, részletek felismerésére, elemzésére nem képes.
- Az emlékezet fejlődésénél az önkéntelen, spontán emlékezet dominál. Az emlékezetet - mint sok egyéb funkciót - a mozgás és a cselekvés határozza meg. A verbális emlékezete is cselekvésbe ágyazva fejlődik sokkal több szót jegyez meg, ha az eseményeket eljátssza, vagy ha a mondókák, versek mozgásos programmal kapcsolódnak.
- Képzeletüket feltűnő élelenség, merész csapongás jellemzi, erős emóciók táplálják. Mivel a valóságot még nem ismeri, a képzeletvilágát választja érzelmei, vágyai, kívánságai teljesülésének színhelyéül.
- Értelmi fejlődésben a szenzomotoros periódus lezáródása után a művelet előtti gondolkodás jellemzi, melynek legfőbb sajátosságai:
  - egyszerre csak egy nézőpontot tud figyelembe venni /centrálás/,
  - saját szemléletét nem tudja hozzáigazítani máséhoz /egocentrikus/,
  - viszonylatokat nem érti /egy szempontú/,
  - ugyanannak a dolognak kétféle aspektusát nem tudja figyelembe /invariancia/.
- Absztrakt beszéd időszaka:
  - az egészségesen fejlődő gyermek a 3. életév után szavakra szóval válaszol, képes a múltban megtörtént eseményt is regisztrálni.
  - ez a beszéd már igazi közlő funkciót hordoz, és egyik fontos feladata a szociális kapcsolatteremtés. Ennek érzelmi aspektusa is van, a gyerek nagyon gyakran nem is tudja, hogy mit akar mondani, csak kapcsolatot akar kezdeményezni.

Szociális fejlődés

A bölcsődéskor végére a gyermek szociálisan is érette válik az óvodára. Képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival. A három évesek csoportosulásainak a hely, a mozgás és a tárgy csoportformáló alkalmi után a tevékenység és a szerep adják meg az együttesség tartalmát. Már ebben az életkorban az egykorúakból álló csoportnál jelentkezik az aktív társas viselkedés első formája az összedolgozás. Főként építőjátékban figyelhető meg. Az egyik gyerek odaadja a másinak a kockát, az ráteszi a közösnek tekintett építményre. Az összedolgozás során kialakulhat munkamegosztás, vagy különböző és felcserélhető szerepek is. A 3. életévüket betöltött gyerekek az új nevelési év kezdetén bölcsődés társaikkal együtt kerülhetnek egyazon óvodai csoportba. A már ismerős és kialakult társkapcsolataik révén beilleszkedésük az új csoportba harmonikusabb, kapcsolataikat pozitív érzelmi töltés jellemzi.

Személyiségfejlesztés

A személyiségfejlesztés célja a bölcsődében az egyénre szabott optimális személyiségformáló hatású tevékenységek biztosítása. A személyiség széleskörű fejlesztése tudatos és tervszerű pedagógiai módszerekkel történik. A bölcsődei nevelés során olyan képességeket fejlesztünk, melyek képessé teszik a gyermeket a tanulásra. A kötetlenség, a szabadon választhatóság fontos, a gyermek választ tevékenységi formát érdeklődése szerint. A személyiség kibontakozásának segítése sokrétű tevékenység biztosításával valósul meg, melyek a következők:

- gyakorlati, értelmi, érzelmi képességek fejlesztése,
- a gyermek érdeklődési körét figyelembe vevő fejlesztés,
- önállósági törekvések legmesszebb menőkig való segítése,
- az ezt biztosító feltételek megteremtése,
- alkalmazkodás képességének fejlesztése, segítése,
- szociális és individuális értékek közvetítése,
- a kettő közti egyensúly megtalálásának segítése,
- kreativitás segítése,
- a fantázia fejlesztése,
- az érdeklődés megteremtése, fenntartása,
- sikerélményhez való juttatás,
- kudarcok megelőzése.

**„ Engem ne emeljen a magasba senki, ha nem tud addig tartani, míg tényleg megnövök.
Guggoljon ide mellém, ha nem csak hallani, de érteni akar, hogy közel legyen a
szívdobogásunk.”
(Birtalan Ferenc)**

Győr, 2022. ....

.....
Bartalné Dr. Tóth Györgyi
igazgató

XX. Szakmai program jogi háttere

- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény
- a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény
- a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény
- az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény
- a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet
- a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról szóló 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet
- a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet
- a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi igénybe vevői nyilvántartásról és az országos jelentési rendszerről szóló 415/2015. (XII. 23.) Korm. rendelet
- a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról, és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet
- a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet
- a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásba vételéről szóló 8/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet
- a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendelet
- a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet
- a vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről szóló 25/2017. (X. 18.) EMMI rendelet
- a bölcsődei dajka, a bölcsődei szolgáltatást nyújtó személy és a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtó személy képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről szóló 20/2017. (IX. 18.) EMMI rendelet
- a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet
- a vendéglátóipari termékek előállításának és forgalomba hozatalának élelmiszerbiztonsági feltételeiről szóló 62/2011. (VI. 30.) VM rendelet
- az országos településrendezési és építési követelményekről (OTÉK) szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet
- a játszótéri eszközök biztonságosságáról szóló 78/2003. (XI. 27.) GKM rendelet és a hozzá kapcsolódó MSZ EN 1176 szabványsorozat
- MSZ 24203-7: 2022 Nevelési intézmények tervezési előírásai I. rész Bölcsődék
- a szociális igazgatás és szociális ellátások helyi szabályozásáról szóló helyi önkormányzati rendelet

Módszertani kiadványok, szakmai segédletek jegyzéke

- A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja (2020)
- A bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai – Módszertani levél Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet (Budapest, 2012)
- Korai fejlesztés a bölcsődében. Módszertani levél (NCSSZI, Budapest 2003)
- Játék a bölcsődében. Módszertani levél (NCSSZI, Budapest 2003)
- Útmutató a bölcsődei gondozónők családlátogatásához (BOMI, Budapest 1989)
- Folyamatos napirend a bölcsődében. 3. sz. módszertani levél (BOMI, Budapest 1982)
- Szülővel történő fokozatos bölcsődei beszoktatás. Kiegészítő módszertani útmutató a fokozatos beszoktatás c. módszertani levélhez (1982. Kézirat)

MEGÁLLAPODÁS Bölcsődei ellátás igénybevételéhez

mely létrejön egyrészt az Egyesített Bölcsődei Intézményhálózat Győr, továbbiakban EBI (képviseli: Bartalné dr. Tóth Györgyi igazgató) és .....(lakcím:.....) törvényes képviselő/szülő - a továbbiakban ellátást igénylő - között a mai napon a törvényes képviselő gyermeke .....(anyja neve:.....szül.helye,.....ideje: .....év.....hó.....nap) bölcsődei ellátása igénybevételéről az alábbiak szerint:

• **Az ellátás helye:** .....

• **A bölcsődei ellátás kezdete:** .....
várható időtartama: **határozott**.....
határozatlan (a kívánt rész aláhúzendő)

- Az ellátás legkésőbb annak a bölcsődei nevelési évnek a végéig tart (augusztus 31.), amelyben a gyermek a 3. életévét betöltötte.
- Ha a gyermek a 3. életévét betöltötte, de testi, vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.
- Sajátos nevelési igényű gyermek a bölcsődei ellátás keretében a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye alapján legfeljebb hatéves koráig fejlődését biztosító nevelésben – gondozásban vehet részt. Sajátos nevelési igényű gyermeket a bölcsődébe próbaidővel veszünk fel, melynek időtartama: három hónap.

• **A bölcsődei ellátás megszüntetésének módja:**

A bölcsődei ellátás megszűnik:

- A bölcsődei nevelési év végén (augusztus 31.), ha a gyermek harmadik életévét betöltötte és érett az óvodai nevelésre,
- A gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-én, ha a gyermek a 3. életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem volt érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését orvos nem javasolta,
- A gyermek a hatodik életévének betöltését követő augusztus 31-én, ha sajátos nevelési igényét a Szakértői Bizottság megállapította,
- Meg kell szüntetni annak a gyermeknek az ellátását, aki orvos szakvéleménye szerint egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható, illetőleg magatartása veszélyezteti a többi gyermek fejlődését. Szakvélemény kialakítását más szakember (gyógypedagógus, pszichológus, kisgyermeknevelő) is segíti.

• **A szolgáltatás formája, módja:**

A bölcsőde a gyermekjóléti alapellátás keretében alaptevékenységként napközbeni ellátást nyújt a gyermek számára. A gyermek életkorának és egészségi állapotának megfelelően az alábbiakat biztosítja:

- A nevelés- gondozás feltételeit,
- A törvényes képviselő közreműködésével történő fokozatos beilleszkedés lehetőségét,
- Megfelelő textíliát, bútort, és
- A játéktevékenység feltételeit,

- A szabadban való tartózkodás feltételeit,
- Az egészséges táplálkozás követelményének megfelelő étkeztetést a külön jogszabályban meghatározottak szerint.

- **Személyi térítési díj megállapítása, valamint értesítés a bölcsődében fizetendő térítési díjakról és az erre vonatkozó szabályokról:**

A 0-3 éves korú gyermekek napközbeni ellátását biztosító bölcsőde esetén külön kerül meghatározásra a gondozásra, nevelésre, nappali felügyeletre és a foglalkozásra vonatkozóan, valamint az étkeztetésért fizetendő térítési díj mértéke.

Az intézményi térítési díjat a Szociális igazgatás és szociális ellátások helyi szabályozásáról szóló Önkormányzati rendelet állapítja meg. Ennek alapján:

- a gondozásért megállapított intézményi térítési díj: 0 Ft.

A gyermekétkeztetés intézményi térítési díjának alapja az élelmezés nyersanyagkötségének egy ellátottra jutó napi összege. A térítési díjat az intézmény a napi összeg általános forgalmi adóval növelt összegének és az igénybe vett étkezések számának, valamint az alább felsorolt normatív kedvezmények figyelembevételével állapítja meg a szociális igazgatás és szociális ellátások helyi szabályozásáról szóló hatályos 5/2015. (II. 27.) számú önkormányzati rendelet szerint. Ennek alapján:

- az étkeztetés intézményi térítési díja: .....Ft /fő/nap.

A 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet 5.§ (2) bek. alapján, ha a kötelezett a személyi térítési díj összegét vitatja vagy annak csökkentését, illetve elengedését kéri, az értesítés kézhezvételétől számított 8 napon belül a fenntartóhoz fordulhat. Ilyen esetben a fenntartó határozattal dönt a személyi térítési díjak összegéről.

Térítési díj változása esetén írásban, külön értesítésben tájékoztatjuk a szülőket.

Az étkezési térítési díj elmaradása esetén az intézmény igazgatója további intézkedést fogantatosít a 328/2011.(XII. 29.) Korm. rendelet 16.§ (2)(3) bek. alapján.

- **Térítési díjkedvezmények igénybe vétele:**

A Gyvt. 21/B. §. (1) bek alapján az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani, ha a gyermek:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkel csökkentett összegének 130%-át,
- nevelésbe vették;

A kedvezményes térítési díj igénybevételére való jogosultságot a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet 6. melléklete alapján nyilatkozattal és igazolásokkal alátámasztani szükséges.

A térítési díjat a tárgyhónap 10-ig az intézmény által kiállított számla alapján, az EBI Győr bankszámlaszámára átutalással kell megfizetni.

A Gyvt. 148. § 10 b) bek. alapján a bölcsődei ellátás biztosítása esetén a térítési díj fizetésére köteles szülő, más törvényes képviselő a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény 4. § a) pont 1. és 3. alpontja szerinti foglalkoztatója részben vagy egészben átvállalhatja a térítési díj megfizetését.

• **Szülői nyilatkozatok:**

- Szülő/törvényes képviselő nyilatkozom arról, hogy a Gyvt. 33. § (1), (2) bekezdésében foglaltak értelmében a személyes gondoskodást nyújtó ellátás megkezdésekor megkaptam a tájékoztatást az alábbiakról:
  - a) az ellátás tartamáról és feltételeiről,
  - b) az intézmény által vezetett, reá vonatkozó nyilvántartásokról,
  - c) az ellátásra jogosult gyermek és hozzátartozói közötti kapcsolattartásról, különösen a távozás és a visszatérés rendjéről,
  - d) az érték- és vagyongörzés módjáról,
  - e) az intézmény házirendjéről,
  - f) panaszjoga gyakorlásának módjáról,
  - g) a fizetendő térítési, illetve gondozási díjról,
  - h) a jogosult jogait és érdekeit képviselő érdekképviseleti fórumról.

- A Gyvt. 33. § (3) bek. b)-c) pontja alapján köteles vagyok a törvény alapján vezetett intézményi nyilvántartásokhoz adatokat szolgáltatni, valamint nyilatkozni a jogosultsági feltételekben, valamint a személyazonosító adatokban beállott változásokról.

- Szülőként /törvényes képviselőként nyilatkozom, hogy abban az évben, amelyben gyermekem szeptember 1-je és december 31-e között tölti be harmadik életévét, továbbá 3. életévének betöltésekor, testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a bölcsődei ellátását a nevelési év végéig igénybe kívánom venni.

Jelen megállapodás a gyermek ellátása megszűnésének napjával érvényét veszti.

Jelen megállapodás két eredeti és két másolati példányban készült, három számozott oldalt tartalmaz.

A megállapodást a felek – mint akaratukkal mindenben megegyezőt – tudomásul vették és aláírták.

A megállapodást a felek közös megegyezéssel módosíthatják.

Dátum: .....

.....
Ellátást igénylő/szülő
/törvényes képviselő

.....
Tagbölcsőde vezető
az intézmény igazgatójának nevében
és felhatalmazása alapján

P.H.

A megállapodást kapják:

1. Szülő/törvényes képviselő – eredeti példány
2. Bölcsőde – eredeti példány

1. sz. melléklet

Az Egyesített Bölcsődei Intézményhálózat Győr Szervezeti és Működési Szabályzata

2. sz. melléklet

HÁZIREND

Egyesített Bölcsődei Intézményhálózat Győr .....

Tagbölcsőde

Címe: ..... Telefonszáma: .....

Tagbölcsődevezető:.....

Elérhetőség :.....

1. A bölcsőde naponta reggel **5³⁰- 8⁰⁰** óráig fogadja az érkező gyermekeket. Kérjük, hogy **8⁰⁰- 8³⁰** között ne zavarják a reggelizést, gyermekükkel előtte, vagy utána érkezzenek. A gyermekek hazavitelére **17⁰⁰** óráig van lehetőség.

2. A bölcsődéből a gyermekeket csak a szülő, vagy az általa megbízott (írásban, az üzenőfüzetben, vagy előzőleg bemutatott) személy viheti el. 14 éven aluli gyermek e feladattal nem bízható meg.

3. A bölcsődébe érkezéskor, amíg a szülő a gyermeket át nem adja a kisgyermeknevelőjének, illetve távozáskor, miután a szülő gyermekét átvette, a bölcsőde egész területén **a szülő viseli a teljes felelősséget gyermekéért.**

4. **A bölcsődébe csak egészséges gyermek hozható.** A közösség egészsége érdekében a bölcsődét lázas (37,5 C foknál magasabb testhőmérsékletű), antibiotikumot szedő, hasmenéses, egyéb fertőzésre gyanús gyermek nem látogathatja.

5. **A családban előforduló fertőző betegségekről a bölcsődét értesíteni kell.** Ha a gyermek gyógyszert vagy gyógyhatású készítményt kap, arról a szülő írásban köteles tájékoztatni a kisgyermeknevelőt.

6. A gyermek napközbeni megbetegedése esetén a kisgyermeknevelő haladéktalanul értesíti elsősorban a szülőt, vagy a szülő által előzetesen pontos címmel és telefonszámmal megadott hozzátartozót, aki köteles mielőbb gondoskodni a gyermek elviteléről, majd orvosi ellátásától.

7. Betegség miatt hiányzó gyermeket, gyógyulása után csak „Egészséges, közösségbe mehet” **házi gyermekorvosi igazolással** fogadunk.

8. A megtörtént kötelező, vagy ajánlott **védőoltásokról** folyamatosan kérjük szíves tájékoztatásukat.

9. A térítési díj elszámolása érdekében a szülő köteles gyermeke bármilyen okból eredő **távolaradását a hiányzás kezdő napján 8³⁰ óráig bejelenteni** a tagbölcsőde vezetőjének, vagy helyettesének. Ez esetben a következő naptól mentesítve lesz a térítési díj fizetése alól. Az étkezés lemondását az ingyenesen étkező gyermekek esetében is kötelező jelenteni.

10. A bölcsődei felvételt **családlátogatás** és két hetes szülővel történő fokozatos **beszoktatás** előzi meg. A szülő a beszoktatás ideje alatt a gyermekével együtt a csoportszobában tartózkodhat, de tevékenységével sem a saját, sem a többi gyermek nevelését-gondozását nem zavarhatja.

11. Az átadó helyiségekben a gyermekek részére a ruhák tárolására öltözőszekrényt biztosítunk. A bölcsődébe behozott, otthagyt **tárgyakért felelősséget vállalni nem tudunk.**

12. A babakocsikat az erre kijelölt helyen kérjük tárolni.

13. A tagbölcsődék ünnepnapokon és a hivatalos munkaszüneti napokon zárva tartanak. A **nyári és a téli leállásról** a fenntartó dönt, ez alapján tájékoztatjuk a szülőket és igény szerint ügyeletet biztosítunk.

14. Az **étkezési térítési díjat** tárgy hónap 10. napjáig utalással kell befizetni. Amennyiben a térítési díjat, vagy annak egy részét a szülő munkáltatója átvállalja, kérjük minden esetben azt a tagbölcsőde vezetőjének előre jelezni szíveskedjenek!

15. A bölcsőde udvarára **kerékpárt behozni**, vagy az udvar területén **tárolni balesetbeszélyes és tilos!**

16. Az **intézmény teljes területén, annak udvarán, továbbá a bejárattól számított 5 méteres távolságon belül tilos a dohányzás, elektronikus cigaretta, és dohányzást imitáló elektronikus eszközt használata!**

17. A gyermekekkel kapcsolatos észrevételeket, kérdéseket, problémákat a kisgyermeknevelővel való személyes találkozás során, vagy **családi füzetben** történő bejegyzéssel lehet megtenni, illetve a **tagbölcsőde vezetőjét** szíveskedjenek megkeresni.

18. A bölcsőde **Érdekképviselési Fórumot** működtet, melynek munkájában a szülők, a dolgozók és az Önkormányzat delegált képviselője vesznek részt. Működése külön szabályzatban rögzített. Az Érdekképviselési Fórum dönt az elé terjesztett intézményi panaszokról, intézkedéseket kezdeményez a gyermekek ellátását érintő ügyekben. Az Érdekképviselési Fórumnak címzett panaszt az igazgatónál kell benyújtani, aki haladéktalanul értesíti az Érdekképviselési Fórum Elnökét a panasz benyújtásáról.

Győr, ...

A Házirendben foglaltakkal egyetérttek:

.....
Bartalné dr. Tóth Györgyi
igazgató

.....
Szülői Fórum elnöke

Tartalomjegyzék

I. Intézményi adatok	2
Az intézmény megnevezése:	2
Az intézmény székhelye:.....	2
Az intézmény fenntartója:	2
Az intézmény telephelyei (bölcsődék): 13 bölcsőde - 699 férőhely	2
Nyitva tartás:	3
II. Bölcsődéink rövid bemutatása	3
III. A bölcsődei nevelés - gondozás szakmai programja	5
IV. Az igénybe vevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelme.....	5
A gyermeki jogok védelme	5
A személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelme.....	6
A szülő jogainak védelme	6
A szülő kötelessége	6
V. A bölcsődei ellátás jellemzői	6
Az ellátandó terület jellemzői	6
A bölcsőde definíciója, funkciói	7
Az ellátás igénybevételének módja	7
Az ellátás megszűnése.....	8
VI. A bölcsődei nevelés célja	9
A bölcsőde hitvallása.....	9
VII. A bölcsődei nevelés alapelvei	9
A család rendszerszemléletű megközelítése	9
A koragyermekkorai intervenciós szemlélet befogadása.....	10
A családi nevelés elsődleges tisztelete	10
A kisgyermeki személyiség tisztelete:	10
A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe	10
A biztonság és stabilitás megteremtése	10
Fokozatosság megvalósítása	11
Az egyéni bánásmód érvényesítése.....	11
Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége	11
A gyermekkorai kompetenciakésztetés támogatása.....	11
Az intézmény a nevelés, gondozás elveinek megvalósítása érdekében gondoskodik:	11
VIII. A bölcsődei nevelés feladatai	12
A családok támogatása, szülői kompetencia fejlesztése	12
Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása	12

Az érzelmi fejlődés és társas kompetenciák fejlesztése	13
A megismerési folyamatok fejlődésének segítése.....	13
IX. A bölcsődei nevelés - gondozás személyi és tárgyi feltételei	13
Személyi feltételek	13
Tárgyi feltételek	14
X. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei	15
”Saját kisgyermeknevelő ” – rendszer, személyi állandóság	15
Gyermekcsoportok szervezése	16
Bölcsődei napirend.....	16
XI. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei	17
A gondozás.....	17
A játék	17
A játék fogalma	17
Felnőttek szerepe a játéktevékenységekben	18
Társas együttlét jelentősége.....	18
Szabad játék.....	18
Játékos tevékenységek	18
A mozgás.....	19
Mese, vers, anyanyelvi nevelés	19
Bábjáték.....	20
Ének –zene, mondóka	20
Alkotó játékok: tevékenységek	20
Ünnepek	21
Egyéb tevékenységek	21
Tanulás	22
A tanulás fogalma a bölcsődében	22
A tanulás célja a bölcsődében.....	22
A kisgyermekkorai tanulás színterei a természetes élethelyzetek:.....	22
A tanulás formái:	22
XII. A sajátos nevelési igényű, valamint korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek (röviden SNI-s) bölcsődei nevelése, gondozása	22
SNI-s gyermek felvétele.....	22
SNI-s gyermek elhelyezése	23
SNI-s gyermek ellátása.....	23
XIII. A családok támogatásának módszerei és lehetőségei	24
A bölcsődei ellátásról szóló tájékoztatás módjai	24

A család és a bölcsőde együttműködése, a kapcsolattartás formái.....	24
Direkt formájú kapcsolattartás.....	24
Családlátogatás	24
Beszoktatás	24
Napi kapcsolattartás.....	25
Egyéni beszélgetés.....	25
Szülő-csoportos megbeszélés	25
Szülői értekezlet	25
Szervezett programok	25
Indirekt formájú kapcsolattartás	26
XIV. Az intézmény kapcsolatai más intézményekkel, intézményen belüli kapcsolatok	26
Bölcsődék közötti együttműködés.....	26
Bölcsőde-óvoda kapcsolata	26
Bölcsőde-társintézmények kapcsolata	26
Bölcsőde – civil szervezetek kapcsolata.....	27
Az intézmények közötti kapcsolattartás módjai:	27
XV. Továbbképzési tevékenység	27
Továbbképzések biztosítása	27
XVI. Alapellátáson túli, a családi nevelést támogató szolgáltatások	28
Formái.....	28
Időszakos gyermekfelügyelet	28
Játszóház.....	29
XVII. Gyermekélelmezés szempontjai.....	29
A bölcsődei gyermekélelmezés jelentősége	29
A csecsemőtáplálás.....	29
Kisgyermektáplálás	30
Az étrend tervezése.....	30
Étrend általánosan.....	30
XVIII. Egészségmegőrzés szempontjai, higiénés szabályok.....	30
Higiénés szabályok	31
Prevenció, betegségmegelőzés	31
Levegőzés	31
Tudatos testápolási szokások.....	31
Rendszeres testmozgás- napi szabadlevegőn való tartózkodás biztosítása:	31
Harmonikus életvitel.....	31
XIX. A fejlődés jellemzői a bölcsődéskor végére	32

Testi fejlődés	32
Lelki fejlődés.....	32
Szociális fejlődés.....	33
Személyiségfejlesztés.....	33
XX. Szakmai program jogi háttere	34
Módszertani kiadványok, szakmai segédletek jegyzéke	35
1. sz. melléklet.....	39
2. sz. melléklet.....	40